

Uitgave van de Historische Kring Gende, 20e jaargang (2013) nummer 2

Ganita mare

ISSN: 1878-7908

Colofon: Op voorlaatste pagina

Deze mare is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

Wim Alwicher (rechts), de oprichter van onze kring, wordt in 1983 door Nico van Alst en Dini v.d. Bergh, respectievelijk voorzitter en secretaris van de Stichting Gendt 750, in het zonnetje gezet.

- 2 Uitslag Rabobank Clubkascampagne. Dank, dank...
- 3 Ons boek naar het buitenland
- 4 Linksum of rechsum
- 5 Kersenfeest Gendt/Open Monumenten-dag
- 6 Monumentenprijs Gemeente Linge-waard
- 7 Ruïnes langs de bevroren rivieren
- 9 Umstebjud, Knillis wil 'n meid
- 11 Samen werken aan dialect
- 12 Kersenkoningin 2012 Nicky Kuster met kwartierstaat
- 16 In to the Island
- 17 Workshop genealogie
- 18 Verslag 30-jarig jubileum
- 19 Huis te Gendt en zijn bewoners
- 25 Films uut de ouwe deus
- 26 Bevrijdingsmonument
- 27 Een kwart eeuw triathlon in Gendt
- 33 Oorlog over Gelders eiland en Martel-werktuigjes
- 34 Aanwinsten, Overleden, Welkom
- 35 Cadeautip en Colofon

Uitslag Rabobank Clubkascampagne

Onze dank is zo groot. Veel leden en mensen die ons een warm hart toedragen, moeten wel op ons gestemd hebben. Wij zijn namelijk derde geworden in de Rabobank Clubkascampagne en hebben een bedrag van € 1.392,- gewonnen. Het bedrag is buitengewoon mooi, maar de derde plaats van al de verenigingen die meededen, daar zijn we eigenlijk het meest trots op. Zonder u, geweldige leden was dat vast niet gelukt. Dus dank, dank, dank.

Vorige keer hebben wij voor het gewonnen bedrag een softwareprogramma gekocht, waardoor foto's nu makkelijk digitaal op te zoeken zijn en is er een cursus gevolgd om alle mogelijkheden ervan te leren benutten. Nu is onze penningmeester dringend aan een nieuwe computer toe. Als hij tegenwoordig bij de kring internet bankiert lijkt het net alsof er een cyberaanval aan de gang is, want hij kan koffie drinken, krijgt bijna de neiging de afwas te doen en pas als de neiging voorbij is, heeft hij eindelijk verbinding. Voor een financieel gezonde kring is een nieuwe computer een uitkomst. Daarmee is niet het hele bedrag gemoeid, maar de rest gebruiken wij om ondanks de verhoging van de portiekosten het lidmaatschap van onze kring op € 15,- te houden.

Onze penningmeester Geert Witjes op de derde plaats op het podium. De Speeltuinenvereniging Hulhuizen had de topospositie en Historische Kring Huessen eindigde als tweede bij de Rabobank Clubkascampagne.

Theo Lenderink bracht op 14 maart een bezoek aan een Engelse veteraan en liet hem meteen kennismaken met ons boek. Zo te zien bekeek deze het met veel belangstelling. Of hij de tekst kon lezen, vragen we ons wel af.

Gendt tussen Kraaijenbosch en Knienepol gaat zelfs naar verre landen. Ons buitenlands lid Heinz Milder was met zijn vrouw vanuit de Verenigde Staten hier op bezoek. Op sportpark Walburgen kreeg hij van onze penningmeester Geert Witjes het boek om weer thuis zijn geboorteplaats Gendt in blijvende herinnering te houden.

Linksum of rechsum

Ien ons dialect gebruke wi'j duk vör d'n eigeste beteikenis vörschillende uutsprake. En dâ's vör zwat alle woorde!

Now hé'k us ekkes vör ollie naor 't 'standaard Nederlandse' woord *beetje* gekeke. En now mô'j toch us kie-ke waffeke uutdrukkinge wi'j hier vör gebruke. Dâ zien d'r nege en dâ's vör 'n inkel woord. Mô'j us naogaon hoe wi'j ons eige op 'n kwak menie-re kunne uutdrukke. Dâ's zwat nie te gleuve. Daor kunne ze mette Nederlandse taol, 't 'Standaard Nederlands' zogezeid, hee nie tegenop. Zo zie'j mar: Waor 'n klein stukske la-nd groot ien kan zien!

Herman Buurman

bietje 'n beetje (*weinig*)

Mé'r 'n bietje geluk zien we veur dâ'r 't duuster is wel thuus.

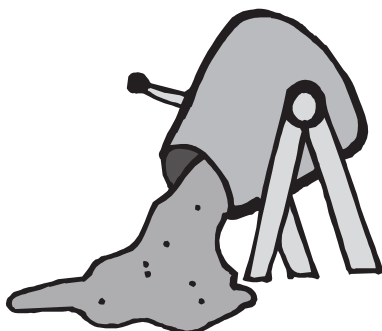
bitje 'n beetje (*weinig*)

A'j 'n bitje kun misse, kan 'k ôk médoewn..

fieske heel klein beetje (*weinig*)

Van dâ grei hé'j drek al te veul. Mé'r 'n fleske kan 'k al goed veuruut.

fietske klein beetje (*weinig*)

Mé'r 'n fietske meer cement ien de specie krie'j bèter wèrek.

ietevat klein beetje (*weinig*)

A'j ietevat op-schuuf kan 'k d'r ok bi'j.

ietske klein beetje (*weinig*)

't Is wel nie veul, mar wörrum krieg hi'j ietske meer? Dâ's nie eerlik.

kwekske 'n beetje / klein aantal (*weinig*)

Ien de kelder lig nog 'n kwekske prume. Die ku'j wel méneme a'j wil.

pietske 'n klein beetje (*weinig*)

Meug 't asteblijf 'n pietske meer zien want 'k hé barre honger.

wiske 'n beetje (*weinig*)

D'r lig nog 'n wiske beukenneutjes, mar d'r zitte ôk loze tusse.

'Limericks'

Ien de bjuut hier vil niks te belève
Allinnig Marie, die blief bar duk klève
Mar wâ mô'k now mé Marie
Die praot altied minstes vör drie
En duk zit ze d'r dan kats nève

Er verders wôn d'r ôk nog 'n bliende
Die kan duk de weg hee nie viende

Astie schufelt ien de straot
Kum tie duk kats te laot
Dan krieg tie nie wâ tie vördiende

Uitspraak / gezegde

Toen vâd 't hâ over de neije bjuuvrouw die uut de stad vandaon kwam zei tie:
Metta mins wi'k mien eige gin raod. Daor is nie mé te egge of te bouwe.
Toen vader sprak over de nieuwe buurvrouw die uit Nijmegen vandaan kwam zei hij:
Met die vrouw kan ik geen kant uit, omdat er geen raakvlakken zijn.

Kersenfeest Gendt

Op 28, 29 en 30 juni a.s. zal het jaarlijkse kersenfeest in Gendt plaatsvinden. De organisatie is dit jaar in handen van het schuttersgilde St. Sebastianus.

De Historische Kring Gente organiseert ook dit jaar weer een kersenfeestfototentoonstelling,

Verder liggen op de tafels nog albums met foto's van lang en nog niet zo lang geleden.

Wij hopen dat het ook dit jaar weer een succes wordt en dat u ons weer weet te vinden op het Gendtse kersenfeest.

De eerste Kersenkoningin Diny Milder (links) met Petra Roelofs en Tonny Berns in 1960.

zoals altijd weer in de Blauwe Zaal van de Leemhof. De opening is weer samen met Kunstkring Gendt Verbeeld die in een andere zaal haar tentoonstelling houdt.

Verschillende Gendtse verenigingen vieren dit jaar een jubileum. Daaraan zal volop aandacht worden geschonken. Er zal een mix van foto's van deze verenigingen te zien zijn. Het kersenfeest bestaat nl. 75 jaar, de triathlon 25 jaar en de Historische Kring Gente 30 jaar.

Het thema 'Jubileum circus' van de fototentoonstelling past overigens goed bij het thema van het kersenfeest van dit jaar CIRQUE DU ST. SEBASTIANUS dat de organiserende vereniging, het Schuttersgilde heeft gekozen.

Tijdens de openingstijden, zaterdag 29 juni van 14.00 tot 21.00 uur en op zondag 30 juni van 11.00 tot 20.00 uur, zal doorlopend een Power-Pointpresentatie vertoond worden over het nieuwe boek *Gendt tussen Kraaijenbosch en Knie-nepol* en stukjes van de onlangs vertoonde films *Trug ien de Tied*.

U bent ook van harte welkom bij de openingshandeling op zaterdag om 14.00 uur door de nieuwe kersenkoningin met haar hofdames.

Open Monumentendag

Op Open Monumentendag, 14 en 15 september 2013, zijn er in den lande een heleboel monumentale gebouwen gratis te bezoeken. Het thema is dit jaar Macht en Pracht. Landgoed Poelwijk doet op die zaterdag en zondag mee en hier is dan o.a. de poorttoren te bekijken en de uitgestrekte tuin. De historische kring houdt er een kleine tentoonstelling met voorbeelden van macht en pracht uit het roemruchte Gendtse verleden, zoals de oorkonde met de stadsrechten, zegels etc. Het is weliswaar vroeg dat wij het aankondigen, maar dat is omdat de historische kring in juli en augustus met vakantie is. Schrijf het dus alvast in de agenda.

Henk Klaassen

Monumentenprijs gemeente Lingewaard 2013

Om het belang van monumenten voor de inwoners en bezoekers van de gemeente Lingewaard meer onder de aandacht te brengen, heeft het college van burgemeester en wethouders een gemeentelijke Monumentenprijs ingesteld. Dit jaar wordt voor de derde keer de monumentenprijs uitgereikt. Kanshebbers zijn eigenaren van (potentiële) monumenten of organisaties die zich bezig houden met monumenten en/of landschapsbeheer. De gemeente Lingewaard wil eigenaren of beheerders die blijk hebben gegeven van bijzondere aandacht voor het door hen bewoonde of gebruikte pand door middel van onderhoud, renovatie, restauratie of herbestemming aan zowel gebouw als tuin/erf, graag waarderen met een prijs. Ook bezitters en beheerders van landschapselementen wil zij nadrukkelijk hierbij betrekken. Met het toekennen van de prijs willen zij haar waardering uitspreken voor het behoud en de wijze van herstel van waardevolle oude panden of objecten in haar gemeente en voor het behoud van het cultureel erfgoed in het algemeen.

Voorwaarden om in aanmerking te komen voor de prijs

Ten aanzien van de ontvanger van de prijs is het volgende vastgesteld:

“De monumentenprijs van de gemeente Lingewaard wordt jaarlijks uitgereikt aan een natuurlijk- of rechtspersoon, die zich in enig jaar op eigen initiatief met veel inzet en/of financiële inbreng een bouwwerk met historische waarde heeft gerestaureerd of heeft laten restaureren, dan wel groot achterstallig onderhoud heeft gepleegd waardoor dreigend verval is voorkomen. Ook personen die anderszins een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het monumentenbehoud in de gemeente Lingewaard, komen in aanmerking voor de prijs.”

De aanmeldingen voor de monumentenprijs worden besproken in de Commissie Erfgoed. Zij brengt advies uit aan het college over de genomineerden.

Prijs en uitreiking

De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 250,— (voor personen sec) dan wel € 500,— (voor eigenaren van een monument). Daarnaast krijgt de

winnaar een kunstwerk t.w.v. € 350,— met het betreffende pand of gebied waarvoor hij/zij zich heeft ingezet als onderwerp. Indien de prijswinnaar een persoon is, die in z'n algemeenheid een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het monumentenbehoud in de gemeente Lingewaard, wordt een ander passend onderwerp gekozen. Het kunstwerk is afkomstig van een lokale kunstenaar.

De prijs wordt uitgereikt tijdens het eerste weekend van september (7 en 8 september), zodat een week later, tijdens de Open Monumentendagen het publiek nader kennis kan maken met de winnaar en genomineerden. De prijs heeft betrekking op een prestatie in het kalenderjaar 2012.

Wethouder Kees Telder reikt de Monumentenprijs 2012 uit aan familie Goeting en Henk Gertsen van Mea Vota (foto Gelderlander).

Aanmelden kandidaten voor 14 juni 2013

Mensen kunnen zichzelf of iemand anders aanmelden voor de prijs. Dit kunnen zij doen door een beknopte omschrijving van de werkzaamheden in 2012, de reden waarom deze persoon de prijs zou moeten krijgen, aangevuld met een aantal foto's te sturen naar de Gemeente Lingewaard, t.a.v. de heer B. Zweerink, Postbus 15, 6680 AA BEMMEL. U kunt de aanmelding ook mailen naar b.zweerink@lingewaard.nl. Het aanmelden van kandidaten kan tot uiterlijk vrijdag 14 juni 2013. Personen of organisaties die zich eerder hebben aangemeld en ook in 2012 weer een activiteit of werkzaamheid aan monument of object hebben verricht, worden uitgenodigd zich andermaal te kandideren.

Dit stukje uit De Gelderlander kregen wij van ons lid Jos Banning uit Essen, Duitsland . Hij is als zoon van de veerbaas uit Doornenburg uitermate geïnteresseerd in alles over de veren in onze regio en houdt ons regelmatig op de hoogte van wat hij erover tegenkomt.

Ruïnes langs de bevroren rivieren

Van onzen specialen verslaggever
Gendt, 14 Febr. 1947

Zorgen in de getroffen gebieden

Tieske de Beyer woont aan de bevroren Waal. Zijn huis steekt als een geraamte uit den dijk omhoog. Dat heeft tegen de ijle grijze midwinterlucht de contouren van de Drachenfels, maar deze ruïne is erger; zij is niet romantisch, slechts aangrijpend. Het ligt in de draai van den dijk en een paar hoge kale boomen steken zwart gestreept en rechtstandig naast de restanten van dit Gendtsche veerhuis omhoog. Geblakerde muren met wat witte sneeuwspecie in de afgebrokkelde kozijnen. Tegen een stuk puin, bengelt het blauwwitte bordje met 'Verlof A' erop als een triest restant aan 'n spijker. In de ondergesneeuwde uiterwaard liggen de booten van Tieske de Beyer waarmee hij de voetgangers naar de Ooy overzet, maar alleen als de Waal tierig en zwierig tusschen zijn zoomen doorzeult. Nu gaat dat niet. Nu ligt de rivier dicht. In de lichte middagmist staan de weer opgetrokken steenfabrieksschoorstenen, flauw gepluimd met wat

donkere rooksluizen, als bakens in de eindeloze witte wereld. Ge denkt een verlaten ruïne te vinden, gelijk ze hier met tientallen langs de dijk liggen als schrijnende relieken van een oorlogstornado. De vrieswind fluit zijn melodie in de overgebleven steenfragmenten, waar geen mensch kan wonen. Maar toch vermoedt ge, dat de veerman hier zijn woning heeft, want tusschen drie overeind gebleven muren liggen - als een Tantaluskwelling voor den passant - wat kolten opgeslagen met een ouderwetse pint en hectolitersmaat als passende attributen. Ge ziet wat rond en dreunt om een varkenskot. En wat ge niet durft te vermoeden is waar; net als vele anderen in dit geteisterde land woont de veerman, annex kolenhandelaar Tieske de Beyer in deze varkensstal.

Zorgen

Hij heeft eveneens gelijk alle andere uit deze streken, zijn zorgen. Zijn veerhuis ligt aan de grond. Op de valreep van den oorlog hebben de sixpounders van de overkant, uitgelokt door wat Duitsche onverlaten, die zich hier nog bij den

Het Gendtse veer van De Beijer voer in 1965 voor het laatst.

dijk hadden ingegraven, de zaak nog in de prak geschoten. Het huis had van het vuur geloeid. Dertig ton kolen gingen mee in de fik. En nu zit Tieske in den stal na een leven van veel varen en hard werken aan de wal. Hij schuift zijn schipperspet wat naar achteren en stopt zijn pijp. Het opbouwen van het veerhuis kost ruim viermaal zooveel als het eenmaal moest opbrengen en wie zou zich met al deze onzekerheden voor de oorlogsslachtoffers zóó in de schuld willen steken? En het is Tieske de Beyer niet alleen die er ook zoo over denkt. Overal zitten de menschen hier in armelijke onderkomens of armtierige noodwoningen waar je bijkans aan de betonnen vloeren vastvriest. Geen schuur of kot of er wonen menschen die verprolitariseeren in geestelijke kommernis en maatschappelijke ellende die nooit hun deel zijn geweest. Ja, vroeger heeft hij op de binnenvaart gezeild, maar al meer dan vijftien jaar zit de Beyer nu op den wal; hier aan de Waal, die voor een dag of acht plotseling voor zijn deur aan het kruien ging met een lawaai als van een onweer. Nu is het net of ze met de ploeg in het ijs hebben gezeten; als asperges steken de ijsblokken schots en scheef omhoog en het is de vraag of dat allemaal maar weer rustig verdwijnen zal. De Beyer gelooft, dat het water hier wel 2 meter hoger staat als bij Tiel, waar de ijsbrekers aan het ramelen zijn.

Voor en na de oorlog konden de mensen regelmatig over de dichtgevroren Waal lopend de overkant bereiken. (foto: Regionaal Archief Nijmegen)

Bij Pannerden

Op de wielen en kolken schaatsen de menschen een gat in den dag en bij Pannerden, waar het veer uit de vaart moest, loopen ze over het kanaal. De veerbaas daar zit op betere tijden te wachten en onderwijl praten ze in zijn café over de barre winters die dit land geteisterd hebben. Er zijn er, die den barre winter van 1890 hebben meegemaakt, toen er ijsschotsen van enorme oppervlaktes zoo maar over den dijk het land inzeulden en veel ravage aanrichtten. Daar zijn heel sterke verhalen bij van baas Mos uit de Ooy bijvoorbeeld, die met huis en al op een schots terecht kwam en uiteindelijk na veel belevenissen in de Betuwe verzeild raakte. Met deze dagen vertellen ze elkaar weer de geschiedenis van Boudewijn van Bommel die als laatste burchtheer op het nu vernielde kasteel Doornenburg woonde en tijdens een barren winter met dijkdoorbraken en onweer stierf. Dat vertellen ze elkaar binnen bij de kachel. Buiten ligt een schokker die niet tijdig genoeg uit de voeten kon komen en nu in een wak de kwade dagen afwacht.

In 1927 kon men met de auto over het ijs over de Rijn bij Pannerden. (foto: Chris van Keulen)

Umstebjud

Hemme gullie nog veul motte trugdinke aon Claudius Clojanus van vörrige keer? Of hé'j gedoch: die kjel metta platte gepraot kan mien de hak viole, want van alles wâ tie opschrie-f klok zwat niks.

Ien dâ geval kan'k wel veurspelle dâ'r 't mé Claudius Clojanus nog us slech gee'r aflope. En dan zul-le gullie nog wel us zie-n of d'r van mien geschrie-f niks klok. Wach mar us af!

En a'j dan toch mô'r afwachte ku'j wel avvas over Knillis lèze. Want dien èreme kjel hé barre schrik vör de vrollie. 't Is gewoonweg bar en boos. Toen hâ'j ôk nog gin tillevisie. A-nders hadde die luij van "Boer zoekt vrouw" dien èreme Knillis d'r nog wel aon kunne hellepe. Mar hi'j mos 't helemal eiges uutzuke. En dâ hettie now gedaon!

En over Claudius Clojanus hé'k ien de kommende wienter wer neijs. En volleges mien zal dâ slech neijs zien, want van zô'n kjel ku'j nie a-nders vörwachte. Daor kan now eemaal niks gin goeds van henkomme. Vat je de kneep?

Herman Buurman

Knillis wil 'n meid!

Hi'j lup altied mette ha-nd ien tes
En is nog nooit aon 'n djen gewes
Hoe zou dâ komme? dik dartig is tie al
Hoe zou dâ toch zitte; wâ'r 'is 't geval?

Mar Knillis, want zo hiette dâ jong
Astie doch aon 'n meid, dan lekte zien tong,
Rondum zien moel de lippe nat
Dan vuulde hi'j zich as 'n buskruutvat

Koud en wèrem alles kwam dan tegeliek
Dan gieng tie mar lope over d'n diek
En astie wer doch: 'k wil 'n meid
Dan drâëjde zien kop, dan wou tie bescheid

Hoe zou dâ zien mé zô'n djenje ampart?
Nat wie-re zien ha-nd en wild boekste zien hart
Now mô'k d'r een doch tie, 't zal en 't mot
Want a-nders wi'k 't ôk nie, o gottegot!

Ja, daor was, dâ begriep te, niks aon te remme
'n Meid of 'n dik wief mos tie hemme
Hi'j hâ d'r bar over naogedoch
En ien ouwe kra-nte naor advertenties gezoch

Toen hettie 'n stukske naor de krant gedaon
'n Paor dage laoter hé'r 't d'r ien gestaon
'n Inkele regel, dâ von tie genoeg
Dâ was 'n klein stukske krant dâ'r 't besloeg

Jonge heer en goed ien de kleer
Altied en ie-verig ien de weer
Mé vas wèrek as boereknech
Zuuk 'n meid, nie vör ekkes, mar vör 't ech

Dâ was 't dan, en toen kwame de brie-ve
En Knillis doch: Wâ zouwe ze schrieve?

D'r ware d'r drie, 't gieng gebeure
En hi'j gieng d'n erste los aon 't scheure

Geachte heer ston d'r bovenaon
Ow advertentie hé mien welgedaon
'k Bun ôk allinnig en altied nog vri'j
En eiges bun'k ôk van de boerderi'j

Zweit veur de kop kreeg Knillis toen tie dâ las
'k Hé ze gevonde, 'k dink dâ'r 't pas
Mar now d'n diejene, die twidde brie-f
Gi'j wit 't nie, die's naor'k dink ôk wel lie-f

Mar toen tie las: 'k kom uut de stad
En hier he'k alle kjels al gehad
Umdâ'k dâ niks vïen prebie-r 'k 't me'r ow
Kom disse ka-nt uut dan hé'j drek 'n vrouw

Toen doch tie: 'n floep, die wi'k nie hemme
Dâ pas nie hier, dâ gee mien beklemme
En'k gao'j al zekers nie naor de stad
Vuls te ver en mé rège bun'k drek klowötenat

Dâ was medeem zekers, die wier 't nie
 Toen nam tie de laotste van de drie
 Die rook naor bluumkes en meer van dâ grei
 Dâ rook naor 't veurjaar zo rond de maond mei

Toen tie um los
 hâ las tie mé
 trillende ha-nd
 Veur dâ'k gieng
 schrie-ve hâ'k
 alles aon ka-nt
 De beeste ge-
 molke en ôk al
 aon 't voer
 'k Bun mar alli-
 nig en'k zuuk
 naor 'n boer

De bjuut vien mien mar 'n hittepetit
 Ene die bar kan werreke en die'r 't goed wit
 Die allinig is en alles eiges duut
 Ow kan'k gebruke, kom dizze ka-nt mar us uut

Toen tie 't las doch tie: die spöl now al de baos
 Die zie mien, dâ's zekers, as 'n houtere klaos
 Dâ's dan misschien wel 'n hittepetit
 Mar'k bun toch nie gek asse dâ toch mar wit

Mette erste brie-f hattie 't merste schik
 Hi'j doch'k schrie-f trug, dâ wör vas dikke mik
 Kan'k ow sprêke, wâ'j schrie-f sprek mien aon
 Dâ schreef Knillis en zo hettie um weg gedaon

't Antwoord kwam drek, ze wôn ien de bjuut!
 Dâ doch Knillis; en dâ kwam hum goed uut
 Bun ôk wel neijshierig 'k wil ow graag sprêke
 As 't ekkes kan al ien de kommende wêke

Verders hiet'k Drina, dâ lao'k avvas staon
 En'k kom tusse Aorem en Nimwège vandaon
 Zuwwe mekaor zie-n ien Gendt op de diek?
 Mien jas is wit en ien mien huijer hé'k 'n striek

Héhé doch Knillis, die's rap dâ schie-t op
 En ôk nog Drina as naam d'r bovenop
 Dâ's né'r as mien zuster, 't is helemaol bar
 As dâ wâ wör komme wi'j nog kats ien de war

Hi'j gieng akkoord en 't kwam d'r van
 Hi'j doch: as dâ goed gee bun'k drek bove Jan
 Lao'k de vuut goed wasse en de nêgels knippe
 Di mô mien lukke, die lao'k nie mer gippe

Op de juuste dag was tie vroeg al uut bed
 Toen hettie alle twiefels van zich afgezet
 Niks gin mak uut mer of mentenie-re
 Gewoon d'r hen, en gao'r 't mar prebie-re.

En nie mer dinke: hoe gao'k 't beginne
 Prebie-r mar gewoon iets aordigs te vörzinne
 't Kan nog alle ka-nte uut, d'r is tied genoeg
 Érs mar us umkleje, want 't is nog bar vroeg

Mette pet op de jillis en mé neije gallege aon
 Is Knillis d'r toen op af gegaon
 Op zien paosbes was tie, ien 't zondagse grei
 Neije zeüil onder de klömp en vars uut de klei

Mé natte ha-nd knèjde hi'j op de diek op aon
 Daor zag tie uut de verte dâ djenje al staon
 Hi'j was schôn en gruts, niks mer fantezie-re
 Hi'j gieng 't gewoonweg ien 't ech prubie-re

Mar toen doch tie ienins: 'k ken dien fiets
 Dâ's toch nie meugelik, wie du now zô iets
 Daor ston Drina, zien zuster ien de witte jas
 En mette striek ien de huijer, krek as zi'j was

Hi'j dràèjde drek um, hi'j wis zich gin raod
 Hi'j doch: now mô'k medeem 'n a-ndere plaot
 Di doe'k nooit mer, 'k blief ien de stal
 Dan mar gin wief, zo is 't geval

Ekkes laoter kwam Drina d'r aon
 En is thuus al medeem naor binne gegaon
 Knillis heurde hör hule, ze lei op de bank
 Dâ krie'j van schrie-ve, 't is stank vör dank

Duk zie'k hum nog lope, altied allinig
 Krom en geboge en nie mer zô vinnig
 Dan dink'k; sodeju, kenne gullie nog 'n meid
 Lao'r 't mien wete en gif mien bescheid

A'j uirnt 'n djen wit die'r 't kan zien
 Schrie-f dan ekkes 'n briefke aon mien
 Dan hellepe wi'j Knillis nog aon 'wâ geluk
 Dan hettie schik, want now gebeur dâ nie duk.

Samen werken aan dialect

Om het dialect beter te promoten lijkt het ons een leuk idee hier gezamenlijk aan te werken. Laten wij eens proberen het onderstaand gedicht van mij uit te breiden. Het gaat over Gendt en daar zijn natuurlijk veel onderwerpen over te bedenken. Het mag gaan over het verleden, de mensen, de toekomst, de bewoners, gebeurtenissen en ga zo maar door. De dichtvorm is eenvoudig: telkens drie regels die bij elkaar passen. Verder een concluderende vierde regel zoals: ons Gendt, ien Gendt, uut Gendt, dör Gendt etc.

Iedereen die dit leuk vindt kan in de gekozen dichtvorm een bijdrage leveren. Misschien komen wij uit op een formidabel groot gedicht, geschreven door Gendtenaren of door mensen die zich bij Gendt betrokken voelen. Het gedicht krijgt een plaats op onze site en kan daar bekeken worden. In de Ganita mare zullen wij telkens de actuele stand bespreken. Het gaat dan over kwaliteit en kwantiteit.

De spelregels zijn:

- Een bijdrage moet passen binnen de hoofdropzet van het gedicht (drie regels plus vierde concluderende regel).
- Deelnemers kunnen hun bijdrage toesturen aan mij op het e-mail adres;
trend.plan@hetnet.nl
- Vooruitlopend op toevoeging aan het gedicht wordt eventueel gecorrigeerd (opzet, ritmiek, tekst), altijd in overleg met de schrijver.
- Een bijdrage kan geweigerd worden. (niet passend, te persoonlijk etc.).
- Onder ieder toegevoegd couplet staat de naam van de schrijver.

Herman Buurman

Gendt (opzetje Herman Buurman)

Wâ wier al lang geleje 'n stad
Waor hewwe altied veul schik gehad
Waor kom'k veul of zeg dukzat
Ons Gendt

Daor hâ'j ôk Smijers mé zien gat
Daor hâ'j ôk Delleman mé petat
Daor hemme ze nog us mien fiets gejat
Ien Gendt

Hulleze Fliere en Kommerdiek
Dâ hör bi'j mekaor, ja dâ's geliek
Dâ's één pot nat a'j 't goed bekiek
Dâ's Gendt

'n Vlam 'n plein aon 'n mooie straot
Daor stop de bus, dâ's andere praot
En astie weg is bu'j te laot
Gendt
Etc. etc.

Eerste bijdrage:

Ien't ku-lele aon de Waol
Wôn ôk uirnt 'n raore vandaol
Die gieng mé'r onze naam aon de haol
Dâ's ôk Gendt

Yvonne de Boer

Reactie

Awwe die kjel krie-ge dan gee tie vur 't gaos
Over onze naam villa zien wij de baos
Wâ dink tie wel nie, die raore klaos
Kwaodheid ien Gendt

Herman Buurman

De afdruk Villa is nog te lezen, maar de letters zijn weg. Alleen de koperen letters GANITA zijn er nog.

Kersenkoningin 2012

Nicky Kuster

In oktober 1988 ben ik geboren op de Poelwijklaan te Gendt, in het huis waar ik ben opgegroeid. 'Goh, waar is dat dan? Het huis naast de tennisvereniging, in de bocht, je-weet-wel: bij het trappetje naar de dijk! Oh, daarzo!'

Door de vele ruimte eromheen, waren mijn broer, zus en ik altijd buiten te vinden. Druk met boomhutten bouwen, klimmen en klauteren op het klimrek of picknicken achter de dijk. Buiten was het voor ons helemaal. Ook door alle dieren die er rond het huis liepen, was er weinig nodig om ons te vermaken. Spelen met de lammetjes, ze de fles geven of zelfs een lammetje die in huis werd groot gebracht. Niks was te gek bij ons thuis.

Toen ik een jaar of 7 à 8 was, ben ik gaan volleyballen in Gendt. Hiervoor heb ik nog een paar jaar geprobeerd te tennissen, maar het bleek toch dat dit niet mijn sterkste sport was. Turnen of ballet zou ook niks voor mij zijn, dus het werd volleybal. Met altijd veel plezier en veel gezelligheid heb ik jaren bij de vereniging gespeeld. Nu speel ik inmiddels al jaren met een wisselen-

Sinds mijn twaalfde was ik ook vrijwilligster bij paardrijvereniging de Kluproosjes. Deze vereniging verzorgt rijlessen voor mensen met een verstandelijke beperking. Hier was ik jaren achtereen te vinden op de zaterdagochtenden, net als op de kampen of bij de wedstrijden. Afgelopen jaar heb ik deze periode afgesloten en denk daarbij terug aan vele mooie jaren.

Voor de toekomst zag ik wel altijd een bepaald beeld voor me. Na de havo wilde ik graag bij de politie. Na bijna alle televisieseries en films te hebben gezien (de videorecorder draaide uren) wist ik het bijna zeker. Daarbij was ome Chris politieagent en hij heeft daar veel (bijna alles) meegemaakt. Samen met ons pap fietste ik op een mooie dag naar het Openluchtmuseum in Arnhem om daar de open dag van de regio Gelderland Midden mee te maken. Met een rugtas vol informatie en met een hoofd dat overliep van indrukken, had ik mijn keuze gemaakt. Door de

In het midden kersenkoningin 2012 Nicky Kuster, links Kiki Nissen en rechts Marloes Schaars.

de groep bij de Dames 1. Daarnaast ben ik nog scheidsrechter en ga ik al jaren mee als leidster op volleybalkamp.

Nicky kwam niet meer bij van het lachen toen tijdens de openingshandeling van de tentoonstelling van de historische kring de schaar in twee helften uiteen viel.

Kersenkoningin Nicky Kuster met links van haar hofdame Kiki Nissen en rechts van haar hofdame Marloes Schaars.

lange selectieprocedure, moest ik van mijn vader ook kijken naar andere opleidingen. Stiekem was ik hier helemaal niet mee bezig. Dus via internet vroeg ik een aantal folders en informatieboeken aan van verschillende opleidingen. Maar deze liggen nu nog gesloten en ongelezen op mijn oude slaapkamer. Ik hield voet bij stuk. In de tijd dat de procedure liep heb ik gewerkt bij Palino in Gendt. Lachen, gieren en brullen was het aan één stuk door. Maar toen na een aantal maanden de opleiding begon, was ik blij met een nieuwe uitdaging. Inmiddels waren al mijn vriendinnen al begonnen aan een nieuw hoofdstuk en kwamen met vele verhalen.

Voor de opleiding moest ik om de drie maanden naar de Academie in Apeldoorn. De andere drie maanden liep ik stage in de regio Gelderland Zuid. Zo heb ik op veel plaatsen gelopen en door de jaren heen veel gezien. Na drie jaar studie werk ik nu ook al meer dan drie jaar in Culemborg. Inmiddels heb ik verschillende neventaken en zit ik ook bij de mobiele eenheid. Het werk is iets waar ik heel trots op ben en waar ik nog lang niet op uitgekeken ben.

Mijn vader en moeder waren altijd een heel belangrijke factor in het leer-werkproces. Trots als een pauw waren ze toen ik mijn diploma aan de Academie ontving. Mede door hun steun en hun hulp zit ik nu waar ik zit.

Nu ben ik natuurlijk ook alweer 24 herfstjes jong en woon inmiddels samen met mijn vriend Paul. We hebben een gezellig huisje in een leuke omgeving. Natuurlijk is de landelijke, vrije, ruime omgeving waarin ik thuis ben opgegroeid nog lang niet uit mijn systeem. Wennen doe ik nog steeds aan het wonen in het dorp zelf. Gendt hoef ik voorlopig nog niet uit, het blijft een gezellig en leuke plek.

Maar goed, genoeg gelezen over de kersenkoningin van 2012.

Een interessanter onderwerp: de kersenkoningin 2013. Ik ben benieuwd wat zij allemaal gaat vertellen.

Nicky Kuster

Kwartierstaat door **Willem Rasing**

32+33 en 84+85 Henricus KUSTER geboren te Gendt op 04-12-1780 overleden te Gendt op 04-04-1854 x 1820 Johanna MEEUWSEN geboren te Bommel op 31-08-1792 overleden te Gendt op 20-08-1870	34+35 en 86+87 Jan PETERS geboren te Pannerden op 15-07-1809 overleden te Bommel op 05-01-1880 x 1829 Helena KUNEN geboren te Huissen op 11-09-1806 overleden te Gendt op 09-01-1887	36+37 Peter RENSEN geboren te Gendt op 08-02-1804 overleden te Gendt op 20-06-1847 x 1837 Mechgelt NATROP geboren in Bommel op 01-12-1812 overleden in Gendt op 09-12-1889	38+39 Hendrik GUNSING geboren te Pannerden op 06-05-1811 overleden te Gendt op 10-04-1866 x 1844 Maria BERENTSEN geboren te Duiven op 07-12-1815 overleden te Brummen op 27-02-1892	40+41 Peter Hendrik van MOERKERK Geboren te Gendt op 10-05-1830 Overleden te Gendt op 14-09-1897 x 1862 Helena BOSMAN geboren te Bommel op 08-09-1837 overleden te Gendt op 18-06-1884	42+43 Gerrit KUSTER Geboren te Gendt op 13-10-1827 Overleden te Gendt op 11-03-1886 x 1854 Petronella PETERS geboren te Bommel op 13-12-1834 overleden te Herwen 08-02-1908	44+45 Bartholomeus van der Mee Geboren te Millingen ad Rijn op 21-05-1823 Overleden te Pannerden op 02-04-1861 x 1861 Wilhemina KOENEN geboren te Pannerden op 01-11-1827 overleden te Millingen ad Rijn 11-05-1912	46+47 Hermanus VERHEIJEN Geboren te Zyfflich op 18-08-1820 Overleden te Kekerdom op 23-08-1885 x 1851 Aleijda STINISSEN geboren te Kekerdom op 14-10-1816 overleden te Kekerdom op 30-11-1860
16 <u>dezelfde als 42</u> (in generatie 6)	17 <u>dezelfde als 43</u> (in generatie 6)	18 Jan RENSEN geboren te Gendt op 07 mei 1839 overleden te Gendt op 15 maart 1922 x 08-05-1872 in Gendt	19 Johanna Aleida GUNSING geboren te Gendt op 20 september 1845 overleden op 09 juli 1905	20 Bernardus van MOERKERK geboren te Gendt op 21 mei 1850 overleden te Gendt op 20 februari 1893 x 21-08-1876 in Gendt	21 Hendrina KUSTER geboren te Gendt op 01 juni 1854 overleden te Gendt op 07 juni 1927	22 Hendrikus van der MEE geboren te Arnhem op 23-06-1856 x 14-11-1882 in Ubbergen	23 Wilhelmina VERHEIJEN geboren te Ubbergen op 09-04-1858
8 Christianus KUSTER geboren op 30 december 1872 in Gendt overleden op 30 september 1941 in Gendt x 4 mei 1901 in Gendt		9 Petronella Johanna RENSEN geboren op 8 mei 1877 in Gendt overleden op 26 november 1937 in Gendt		10 Johannes Hendrikus van MOERKERK, geboren op 4 oktober 1888 in Gendt overleden op 26 april 1959 in Gendt		11 Aleida van der MEE geboren op 5 maart 1890 in Ubbergen overleden op 19 april 1947 in Nijmegen	
4 Christiaan Bernardus KUSTER geboren te Gendt op 28 januari 1916 overleden te Gendt op 7 juli 1995				5 Hendrina Moerkerk, geboren te Rindern, Dld op 31 juli 1916 overleden te Nijmegen op 5 maart 1966			
2 Bernardus Hendrikus Maria KUSTER geboren te Gendt op 29 december 1952 x 29 december 1975							

Nicky
geboren te Gendt op
Kersenkoningin

48+49 Albertus JANSSEN geboren te Bommel op 14-02-1811 X 1840 Johanna Maria SCHOENMAKERS geboren te Boxtel op 11-1818 overleden te Bommel op 05-11-1877	50+51 Hendricus Andreas VERHOEVEN geboren te Duiven op 23-09-1837 overleden te Duiven op 16-04-1895 X 1864 Johanna BERENDS geboren te Huissen op 25-02-1844 overleden te Duiven op 28-02-1925	52+53 Hendrik NILLISSEN geboren te Heumen op 18-11-1827 X 1854 Sibilla SCHUURS geboren te Groesbeek op 03-08-1828 overleden te Groesbeek op 26-10-1897	54+55 Antonius HERMANS geboren te Gennep op 17-11-1823 overleden te Groesbeek op 29-04-1902 X 1851 Maria WIJERS geboren te Groesbeek op 19-05-1827 overleden te Groesbeek op 01-06-1916	56+57 Bernardus DRIESSEN geboren te Millingen a/d Rijn op 24-03-1811 overleden te Millingen a/d Rijn op 01-01-1891 X1835 Gertruida van OPHUIZEN geboren te Millingen a/d Rijn op 27-02-1815 overleden te Millingen a/d Rijn op 23-07-1889	58+59 Johannes REIJMER Hij trouwde met Johanna Hermina EGBERTS	60+61 Kornelis van HOOFT geboren te Driel op 26-10-1830 overleden te Driel op 25-07-1866 X 1858 Jacoba FLIERVOET geboren te Driel op 29-04-1830 overleden te Driel op 26-10-1866	62+63 Kornelis van GROENINGEN geboren te Driel op 31-03-1828 overleden te Driel op 15-06-1883 X 1856 Geertruida van OSCH geboren te Driel op 23-10-1829 overleden te Driel op 16-09-1915
24 Johannes JANSSEN geboren op 26-04-1857 in Doornenburg overleden op 20-04-1921 in Millingen aan de Rijn x 19-09-1890 in Bommel	25 Ida Petronella VERHOEVEN geboren op 04-03-1866 in Duiven overleden op 25-10-1922 in Millingen aan de Rijn	26 Hendricus NILLESSEN geboren op 27-12-1866 in Groesbeek overleden op 07-01-1945 in Berghem	27 Maria HERMANS geboren op 09-04-1867 in Groesbeek	28 Johannes DRIESSEN geboren op 20-11-1845 in Millingen aan de Rijn. overleden op 03-07-1915 in Millingen aan de Rijn x op 26-11-1879 in Millingen aan de Rijn	29 Johanna Hendrika REIJMER geboren op 21-10-1865 in Millingen aan de Rijn. overleden op 01-04-1930 in Millingen aan de Rijn	30 Antonius van HOOFT geboren op 04-04-1861 in Driel. overleden op 05-01-1947 in Den Bosch x op 07-05-1885 in Driel	31 Kornelia van GROENINGEN geboren op 01-04-1860 in Driel. overleden op 14-03-1936 in Driel
12 Hendrikus Andreas Martinus JANSSEN geboren te Bommel op 22-11-1896 overleden te Millingen aan de Rijn op 15-02-1981 x 29-04-1919 in Groesbeek	13 Maria NILLESSEN geboren te Groesbeek op 17-06-1896 overleden te Millingen aan de Rijn op 26-05-1984	14 Bernardus Johannes DRIESSEN geboren te Millingen aan de Rijn op 20-04-1887 overleden te Millingen aan de Rijn op 18-11-1976 x 02-06-1920 in Millingen aan de Rijn	15 Kornelia Geertruida van HOOFT geboren te Driel op 19-09-1890 overleden te Millingen aan de Rijn op 24-02-1972				
6 Martinus Hendrikus JANSSEN geboren te Millingen aan de Rijn op 11-07-1923 overleden te Millingen aan de Rijn op 19-08-1958	7 Johanna Geertruida Maria DRIESSEN geboren te Millingen aan de Rijn op 11-07-1923 overleden te Millingen aan de Rijn op 18-06-1988 x 7 juli 1949 in Millingen aan de Rijn						
3 Hendrika Bernardina Maria JANSSEN geboren te Millingen aan de Rijn op 21 juni 1953							

Millingen aan de Rijn

Millingen aan de Rijn

KUSTER
17 oktober 1988
2012

In to the Island

Er is heel wat te beleven in Lingewaard op 4, 5 en 6 oktober van dit jaar: een herdenkingsweek-end, Living History, parachutesprongen, Exodus tentoonstelling Evacuatie en Terugkeer, Anne Frank-tentoonstelling, een vliegshow en nog veel meer.

Op genoemde dagen in oktober 2013 organiseert Oorlogsmuseum Niemandsland een groots evenement waarin de gebeurtenissen in de Betuwe gedurende de Tweede Wereldoorlog uitgelicht worden. Bij Operation Market Garden denkt iedereen grofweg aan Nijmegen en Arnhem, maar wordt het grote gebied tussen Nijmegen en Arnhem vaak overgeslagen. Dat gaat nu veranderen. Nu wordt getoond hoe belangrijk The Isle (zoals de Geallieerden het zijn gaan noemen) in de strijd is geweest. Als we refereren aan deze gebeurtenissen, zullen veel mensen weer terugdenken aan toen.

Dit evenement gebeurt in samenwerking met Defensie, de Anne Frank Stichting, Exodus Huissen, Bevrijdingsmuseum Groesbeek, Gemeente Lingewaard en Oorlogsmuseum Niemandsland en vindt plaats aan de Zandsestraat in Bemmelen.

Kom kijken bij de parachutel landingen of maak een ritje in een jeep.

Of als u van de jaren 40 muziek houdt, koop dan een kaartje van de World Famous Glenn Miller Orchestra. Dit zal op 5 oktober de Moonlight Serenade, In The Mood en nog veel meer jaren 40 muziek ten gehore brengen.

Kosten kaartjes Glenn Miller Orchestra 20.00 uur, 5 oktober 2013 € 15,- staanplaats en € 20,- zitplaats.

De kaartjes zijn te koop op www.museumniemandsland.nl

Verdere activiteiten gedurende het evenement In to The Island:

- Groot WO2 kampement, levend museum.
- Schooljeugd bezoekt het kampement en krijgt een uitgebreid programma aangeboden van de Anne Frank Stichting.
- Filmavond in de feesttent (Bevrijdingsmuseum Groesbeek stelt de film *Krieg am Niederrhein* beschikbaar) 4 oktober 20.00 uur.

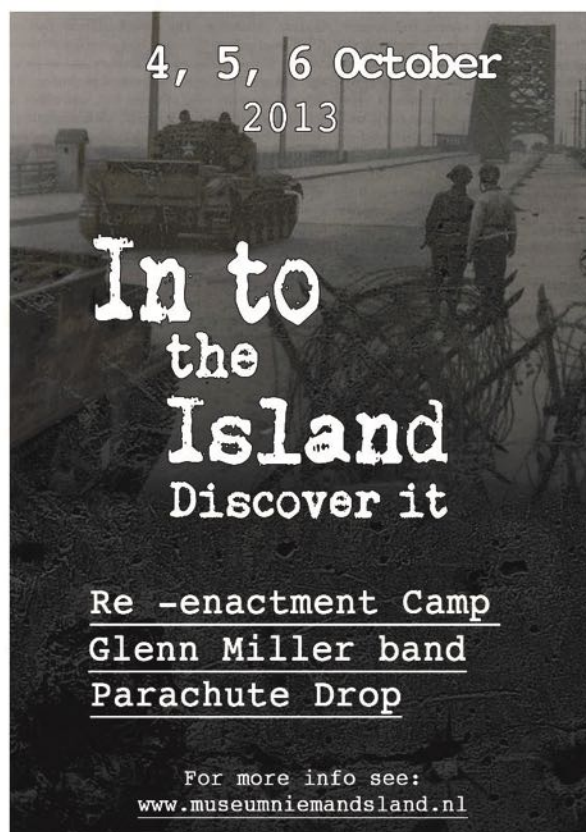
- The World famous Glenn Miller Orchestra treedt op.
- Herdenkingsceremonie nabij het kampement.
- Militariabeurs nabij het kampement.
- Parachutisten landen nabij het kampement.
- Historische kringen uit omliggende dorpen vertellen hun WO2-verhaal.
- Fototentoonstelling van de Evacuatie van de Betuwe.
- Expositie van de Anne Frank Stichting met een discussieprogramma op locatie.
- Defensie is aanwezig met meerdere grote WO2-voertuigen.
- Luchtmacht vliegt over met enkele WO2 vliegtuigen.
- Een Battlefieldtour vindt plaats door de Betuwe onder begeleiding van een gids.

Voor meer informatie

www.museumniemandsland.nl of bel 06-34930790.

Robert Braam

(voorzitter Oorlogsmuseum Niemandsland)

Glenn Miller Orchestra.

Workshop genealogie

In oktober/november zal bij genoeg belangstelling weer een drietal dagdelen (overdag of 's avonds, naar gelang de aanmelders kunnen) een workshop genealogie gehouden worden door Willem Rasing.

Heel handig en eigenlijk onmisbaar voor iedereen die op zoek wil gaan naar zijn/haar stamboom en voorouders .

De kosten hiervan zijn € 15,- en bij een lidmaatschap van onze historische kring zelfs helemaal gratis.

Een sfeerimpressie van de vorige workshop.

Verslag 30-jarig jubileum en presentatie 2^e boek HKG op 9 maart 2013

's Morgens waren wij om 10.00 uur present bij Providentia om de zaal in te richten voor de presentatie van ons nieuwe boek en het vieren van het 30-jarig bestaan van de kring. Het werd ons wel duidelijk dat het gebouw te lijden heeft van achterstallig onderhoud. Het heeft gelekt in de zaal, de vloer heeft nogal te lijden gehad en zo zijn er nog meer dingen waar nodig wat aange-
daan moet worden. We begonnen met de stoelen te plaatsen. Willem Rasing had een opstelling getekend waarbij we de zaal overdwars gebruikten. Daardoor zou iedereen de beamerbeelden op het scherm beter kunnen volgen. Met een kleedje en een bloemetje op de tafels gaf de zaal direct een totaal andere indruk.

's Middags mochten Gerard Janssen en ik de gasten ontvangen en doorsturen of naar een plaats begeleiden.

Naar ontvangst van een kopje koffie en consumptiebonen zocht iedereen een plaatsje. Vervolgens heette Yvonne de Boer iedereen welkom en hield zij een korte inleiding. Geert Visser mocht als voorzitter het eerste boek uitreiken aan onze oudste auteur Wim Kregting, die het zeer verrast in ontvangst nam. Daarna kwamen de andere, op een na allemaal Gendtse, auteurs aan bod. Bij iedere auteur vertelde Geert iets over hun verhaal. Als laatste was Renée Schouten aan de beurt, die de lay-out van het boek verzorgd heeft.

Dick van Altena zong daarna een aantal liedjes, wat zeer in de smaak viel bij het aanwezige publiek. Na de pauze presenteerde Henk Klaassen van ieder artikel in PowerPoint een aantal foto's, waarna Dick van Altena weer wat liedjes zong waaronder het geliefde lied van de Bloeiende Betuwe en natuurlijk Ekskota. Zonder dat liedje

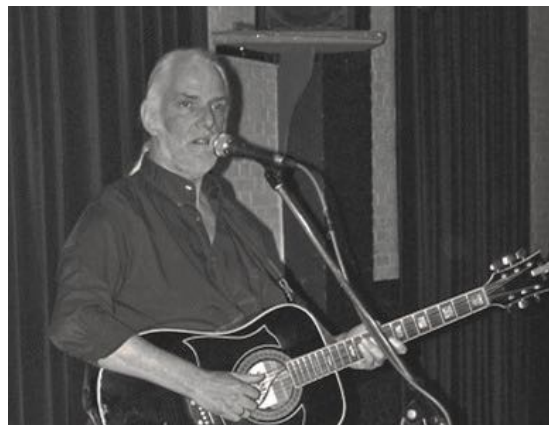
gezongen te hebben mocht hij niet eens naar huis.

Aan het einde van het programma konden de boeken opgehaald worden die men eerder besteld had en natuurlijk kon men ter plaatse nog het boek kopen. Ook was er een actie waarbij men het vorige boek en het nieuwe tegelijk af-

nam voor een speciale prijs. Het was een behoorlijk druk moment en ondertussen konden de anderen nog een drankje nuttigen en even met elkaar babbelen. Met zo'n 200 bezoekers een geslaagde middag waar de kring met plezier op terugkijkt.

Ria Schouten-de Haan

Huis te Gendt en zijn bewoners

Dirk des Villates

De Heer van Gendt, Diederik Bertram des Villates, gewoonlijk niet Diederik maar Dirk genoemd, stierf op 27 juli 1789. Er ging waarschijnlijk een golf van opluchting door Gendt want hij had zich niet al te geliefd gemaakt. Het schuttersgilde had om verlost te worden van zijn inmenging in hun zaken voor de rechtbank een

Verheyen en Van Alphen, duur te staan, want zij werden gesnapt en tot twintig jaar tuchthuis veroordeeld.

Toen Dirk des Villates stierf, kwam de gebruikelijke procedure op gang. De schout ging zijn dood in Gendt en Erlecom en de naburige herenhuizen aanzeggen en kreeg daarvoor *f* 5:4 s. Onder het luiden van de kerkklokken werd de

ruzie met hem uitgevochten, die het gilde verloor en op zwart zaad achterliet. Het gilde kon zelfs de proceskosten en zijn advocaat niet meer betalen en verkocht daarom voor *f* 601,- zijn eeuwigdurend, jaarlijkse recht op een uitkering van *f* 25,-. Deze uitkering of rente door de Heer van Gendt te betalen uit goederen in de Heerlijkheid Gendt en Erlecom zou voortaan gedaan worden aan advocaat F. van Meurs.

En ook bij de burgers had Dirk vijanden. Zodanig zelfs, dat door enkele plaatsgenoten een aanslag op hem gepleegd werd. Het was meer een onbezonnen daad, want het zou een wonder geweest zijn als de schoten doel getroffen hadden, want ze moesten door het plafond van de benedenverdieping van Huis te Gendt hem in het bed erboven treffen. Het was meer bedoeld om hem een lesje te leren, maar het kwam de lastpakken,

doodskist vervolgens met een lijkkoets van zijn herenhuis, Huis te Gendt, naar de hervormde kerk overgebracht. De dragers, waarvan de schout er een was, kregen ervoor betaald en we weten dat de schout hiervoor *f* 4,- ontving. Voor de arme mensen in Gendt was er na zijn overlijden een doodskleed beschikbaar, waarschijnlijk een lang, wit hemd of laken waar het lijk in gewikkeld werd. Het kan echter ook gaan om het rouwlaken dat over de kist gedrapeerd werd en normaal iedere keer gehuurd en hergebruikt werd. De armen konden dit niet betalen en op deze manier hadden ze er toch een beetje profijt van.

Na de uitvaart werd Dirk bijgezet in het familiegraf in de tufstenen grafkelder van het hervormde kerkje. De grafkelder werd later gedicht, maar bevond zich toen ter hoogte van het koor.

Omdat Dirk geen kinderen had, werd hij als Heer van Gendt met alle bijbehorende rechten en plichten opgevolgd door zijn neef, generaal-majoor der infanterie G.W.J. des Villates. Deze erfde ook Huis te Gendt. Tot zijn taak behoorde het benoemen van de schepenen, de gemeenteraad. Hij zette een paar jaar later, namelijk in 1793, schout Hendrik Mantz uit zijn ambt als secretaris. Blijkbaar was hij ontevreden over zijn functioneren. Kort daarop overleed Mantz.

Generaal G.W.J. des Villates

G.W.J. des Villates zal waarschijnlijk de meeste tijd in zijn huis te Nijmegen doorgebracht hebben want daar overleed hij, eveneens kinderloos, in 1805. Door de executeurs-testamentair werd zijn hele hebben en houden nauwgezet vermeld, daaronder de inboedel van het Nijmeegse huis, en die was niet mis. Je zou alleen al een heel verhaal kunnen schrijven over de bibliotheek die een heer van stand blijkbaar bezat. De generaal had overigens al kort tevoren in een brief vermeld hoe zijn begrafenis eruit moest zien. Hij zal het wel aan hebben voelen komen.

De Begrafenis van de Generaal Des Villates zal op 't eenvoudigste geschieden in 't graf van de Familie in de Kerk van Gent, zullende met een lijkkoets van zijn Huis te Nijmegen naar de Kerk te Gent en daar in 't graf bijgezet worden. Door 10 arme luijden alzoo de laatste van de Familie is, het graf toegemetseld worden. De dragers zullen een halve rijder bekomen en alle die daarbij geemployeerd worden naar ouder gewoonte. Zoo het Huis te Gent verkogt en niet gesloopt, blijft de Banck in de Kerk daarbij, gesloopt wordende zal de Banck aan de Kerk koomen, te weten zo het Huis gesloopt word. Daar zal geen geluij geschieden als voor heen bij 't afsterven van de Heer van Gent, maar een doodkleed zoals voorheen bij het afsterven van den vorige Heeren aan den armen is gegeven van selve lengte en breedte.

*Actium Nijmegen den 28^e December 1804
Was getekent G.W.J. des Villates.*

Huis te Gendt

Nu hoefde Huis te Gendt niet gesloopt te worden, want de schepen (wethouder) Gerrit Willem Merkes kocht het huis op 5 november 1805 voor f 5.801,-. Voorheen woonde hij op een steenworp afstand in De Kroon, op de hoek van de huidige Markt/Torenlaan.

De Kroon (rechts), afgebrand in 1927. Later kwam op die plaats de dokterswoning van Burg en mevr. Burg-Bastiaan.

Huis te Gendt was een imposant herenhuis met aardig wat grond. We weten uit het vroegere rechtbankverslag dat de aanslagplegers na het openen van het poorthek aan de Nijmeegsestraat een bruggetje en de oprijlaan waren overgegaan om het pand te bereiken. Bij de koopakte lezen

De ingang van het „Huis te Gendt”. De leeuwen die zoo moedig de entree verdedigen zijn antieke beeldhouwwerken van groote waarde.

we exact wat Huis te Gendt te bieden had en hoe het gesitueerd was. *'Het Heerenhuis te Gendt met stal, koets-tuinmanshuis en houtschuur, allees, hoven en boomgaarden, voorts den Geerhoek en Elsebosje met de bepotingen binnendijs, zoo en als het een en ander, tuschen den Bandijk en Nij-meegsche straat is gelegen, om paald oost de Heer getransporteerde, west de Heer Slinger-voet, zuid den Dijk en noord de Markt en Nij-meegsche straat, doende te zaamen onder den naam van het Annashuis, Mojenburg en Gildengoed s' jaarlijks in ord: verponding f 17:4, beswaard met een erfpagt van vijf en twintig gulden 's jaars, gaande uit den vorsten hof ('t Gildengoed) ten behoeve van den Heere advocaat F. van Meurs te Arnhem, voorts met een uitgang van eene gulden aan de Kerk te Gendt en de navolgende dijken als twee roeden elf voeten vijf en een halven duim onder paal 118, twaalf roeden elf voeten onder paal 126, een roede onder paal 128, vijf roeden zeven voeten onder paal 132, een en twintig roeden tien voeten onder paal 134 en tien voeten onder paal 168, beneffens een boomgaardje over de straat Piesen boomgaardje genaamd, doende in ord: verponding zes str: en vijf hond bouwland van St Pieter aan de Lootakkerstraat, mede onder de voormalige heerlijkheid Gendt gelegen, ompaald oost de Heer I. van Erp, Willem Stapel en de vicarij van Gendt, west de Kerk van Gendt, zuid A. Bouman en noord de Langestraat, te vooren leenvoerig aan de Leenkamer van Gendt, doende in ords verponding eene gulden zes str: zes deniers.'*

Al bij al was het 5 bunder, 27 roeden en 80 ellen groot.

Heerlijksrechten

Er is in de koopakte sprake van een jaarlijkse erfpacht van f 25,—. Dit was dus de rente van de hof 't Gildengoed genaamd, die de gildebreeders aan hun advocaat Van Meurs verkocht hadden toen ze het proces verloren.

De rente van f 1,— aan de kerk van Gendt betreft het recht op twee zitplaatsen in de dubbele bank in de hervormde kerk te Gendt. Dit recht behoorde aan de Heer van Gendt, zoals ook al in de doodsbekoming van Des Villates stond. Men moest dan wel de onderhoudskosten ervan beta-

len en jaarlijks f 1,— aan de armen geven.

Toch is Merkes met deze aankoop niet meteen Heer van Gendt geworden. Hij bezat niet de heerlijkheidsrechten, want de heren Van den Steen en Van Rees waren de executeurs-testamentair van Des Villates. De rechten van de Heerlijkheid Gendt en Erlecom werden in 1806 deels en in 1818 helemaal gekocht door deze mr. A.F. van den Steen. Zijn voorgangers waren dus de Des Villates geweest en daarvoor was het sinds eind 17^e eeuw van leden van geslacht van Panthaleon van Eck. Dat stierf rond 1730 in mannelijke lijn uit en ging in vrouwelijke lijn over op de Des Villates. Weer daarvoor waren de Heren van Gendt in ieder geval van het geslacht van de Van Gendts, vanaf Alexander van Gynt vanaf het jaar 1294.

In dit hervormde kerkje had de familie een eigen bank.

Toen Van den Steen de heerlijkheidsrechten in 1818 helemaal verwierf, was dat waarschijnlijk wel met het recht van rechtspreken en jacht- en visrechten van de Waal aan Gendtse zijde, maar niet die van het visrecht aan Erlecomse zijde, want dat hoorde in ieder geval in 1832 aan de Eigengeërfden van Erlecom.

Na het overlijden van Van den Steen kreeg de burgemeester van Gendt, C.H. Phaff de Gendtse heerlijkheidsrechten in bezit, want zijn vrouw was een dochter van Van den Steen. In 1843 kocht Johan G.W. Merkes die van hem voor f 7.520,—. (overigens betaalde hij f 13.520,— want in dat bedrag zat ook f 6.000,— voor de aankoop van de Konijnenwaard). Johan was de zoon van Gerrit Willem Merkes, die een tijdlang schepen, wethouder, en in 1833 na Phaff burgemeester werd.

In 1847 kregen Johan Merkes (inmiddels jonkheer Merkes van Gendt) en zijn zus Suzanna Merkes het recht op twee zitplaatsen in de kerk. Suzanna moest tevens de jaarlijkse rente (uitgang genoemd) van f 25,- ten laste van de Heerlijkheid Gendt en Erlecom, gevestigd in Huis te Gendt, betalen, die vroeger het gilde altijd gekregen had, en wel aan de erven van Van Meurs. Zij zou die overigens later voor f 400,- in een keer afkopen.

Fam. Van der Goes-Merkes

Suzanna (Daatje) Merkes en Aert van der Goes.

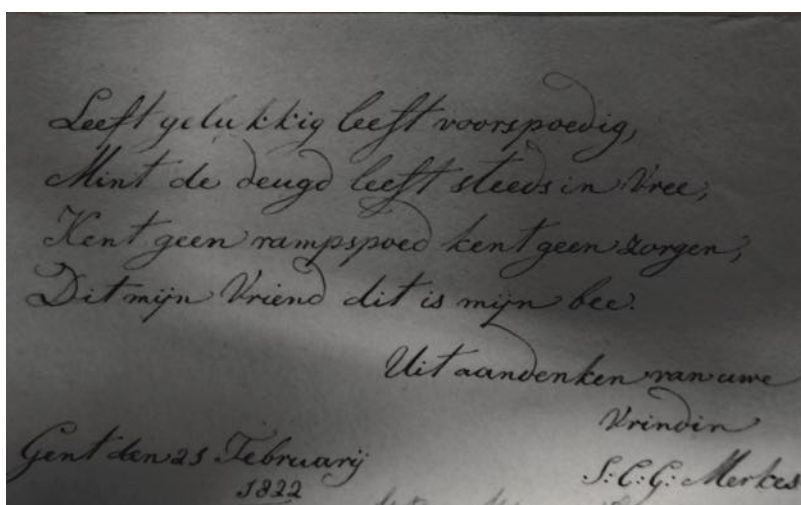
Suzanna, koosnaam Daatje, trouwde in 1827 met Aert van der Goes, een jongeman uit een aanzienlijke familie. Hij had een juridische opleiding gevolgd. De jonggehuwden woonden na hun huwelijk nog een jaartje op Huis te Gendt en

daar werd ook de eerste dochter, Johanna, geboren. Daarna vertrokken ze voor enige jaren naar Noord-Brabant, waar het gezin met nog drie kinderen werd uitgebreid. Toen vader Merkes een attaque had gehad trok het echtpaar bij de ouders op Huis te Gendt in en volgde Aert zijn schoonvader in 1835 op als burgemeester van Gendt. Ook hun zoon Jacob werd later burgemeester van Gendt. Een staaltje van 'erfopvolging'.

Suzanna en Aert kregen uiteindelijk tien kinderen, maar twee stierven er al in de tienerleeftijd en hun zoon Willem (een van de jongere kinderen op de foto hiernaast) overleed toen hij pas 21 jaar oud was. Dus ondanks dat het de ouders financieel voor de wind ging, hadden ze toch als gezin grote verliezen te betreuren.

Op 10 december 1837 had Johan aan zijn ouders geschreven dat de familie het billijk vond dat Aert van der Goes en zus Suzanna ofwel Daatje, in het ouderlijk huis zouden blijven wonen als de ouders overleden waren.

Het huis wordt dan beschreven als met tuin, tuinmanshuis, schuur met boomgaarden en de Geerhoek, die 6¼ morgen groot is. Het geheel was op f 6.000,- geschat, maar zijn zwager Roos vond dat weinig. Die schatte alles samen op f 7.625,- maar vond het best het op f 6.300,- te houden, want dan kregen Johan

*Leest gelukkig leeft voorspoedig,
Mint de deugd leeft steeds in
Vree,
Kent geen rampspoed kent geen
zorgen,
Dit mijn Vriend dit is mijn bee.*

*Uit aandenken van uwe
Vriendin*

S.C.G. Merkes

Gent den 23 Februarij
1822

In het poëziealbum van Suzanna (Daatje) stond dit gedicht dat zij gemaakt had voor een vriendin. In plaats van poëzieplaatjes stonden er kleine borduurseltjes (zie bloempje) en schilderijtjes in.

Merkes en de weduwnaar van hun andere zus, Elias Roos, en zijn zoon George Roos, wijnhandelaar te Nijmegen, ieder f 2.100,- als vergoeding. Suzanna nam toen de verplichtingen zoals de rente van Huis te Gendt over.

Gendt. Genoemde grond was door Johan Merkes geërfd.

Toen de ouders van Suzanna en Johan, Gerrit Willem Merkes en in 1858 ook zijn vrouw Sibilla Cock, overleden waren, werd hun totale nalatenschap geschat op f 48.939,-, een heel aanzienlijke som.

Een leuk detail is overigens dat van 1868 tot 1871 er vergunning aan Aert van der Goes verleend was om een duiventil op Huis te Gendt te hebben met een onbeperkt aantal duiven. Zo'n duiventil was ooit een voorrecht van kloosters en adellijke huizen, want naast het vlees van de duiven konden ze ook nog als postduif dienen. Nadat ook het echtpaar Van der Goes-Merkes

Familiefoto van het gezin Van der Goes met hierop 8 van hun kinderen. Middenvoor Daatje en rechts van haar Aert en tussen hun in waarschijnlijk Jacob, de latere burgemeester. Dochter Sophia, helemaal links trouwde met Elias Wolf en Maria, 2e van rechts, trouwde later met dispensatie met hun zoon en dus haar neef Frederik, die dertien jaar jonger was.

In 1846 werd bij de kleine boomgaard de sloot of gracht van Huis te Gendt gedempt en op 22 januari 1847 werd de gedempte sloot aan jonkheer Merkes afgestaan. Deze hoorde nu bij het perceel A 321 en A 322, maar de doornenheg langs het perceel A 323 met de bomen daarin hoorde weer bij de boomgaard van Huis te

overleden was, woonde hun zoon Jacob Francois Adriaan weer als burgemeester tot zijn dood op Huis te Gendt. Het was gewoon het gemeentehuis van Gendt geworden.

De gemeente huurde twee kamers in Huis te Gendt, die gebruikt werden als burgemeesterskamer en vergaderzaal/secretarie. Na het overlijden van burgemeester Jacob Van der Goes in 1892

bleef de gemeente de twee ruimtes gebruiken. In de jaarrekeningen van de jaren negentig staat te lezen dat zijn erfgename, mevrouw C. Wolf-Van der Goes uit Arnhem, daarvoor jaarlijks f 75,— ontving tot het niet meer nodig was, want in 1899 kwam er een officieel nieuw gemeentehuis aan de Markt 20-22.

De familie Wolf-Van der Goes verkocht Huis te Gendt (met samen 6 ha bongerd, bouw- en weiland) in 1926 aan de familie Leenders. Deze familie verkocht de wapenleeuwen aan de ingang in 1929 voor f 400,— aan een Arnhemse koopman, Mendels. B&W betreurden de verkoop van dit historische erfgoed en nam stappen om de leeuwen terug te kopen. Mendels, als echte zakenman, wou er nu f 600,— voor hebben. Het had wat voeten in de aarde, maar het lukte om met gemeenschapsgeld de leeuwen terug te kopen en op hun oorspronkelijke plaats terug te brengen, bij de oprijlaan van Huis te Gendt aan de Markt, naast Markt 10.

Op Markt 10 kwam vóór de Tweede Wereldoorlog burgemeester Crevels te wonen. Hij werd na de oorlog vervangen door burgemeester Van der Meulen, die op Markt 12, dus ernaast, zijn woning had. Markt 10 werd enkele jaren gemeente-

huis, want het officiële gemeentehuis aan de Markt 20/22 was beschadigd. Ook de leeuwen hadden enige oorlogsschade opgelopen maar dat was nog niets in vergelijking met Huis te Gendt zelf. Het gebouw was deels verwoest. Een paar ongeschonden kamers werden nog enkele jaren als klaslokaal gebruikt tot de jongensschool aan de Nijmeegsestraat gebouwd was. Daarna werd het gebouw gesloopt. Toen in 1950 een nieuw gemeentehuis aan de Nijmeegsestraat verrees, kregen de leeuwen daar een plaats bij de entree. De straatnaam Huis te Gendt herinnert nog aan het roemruchte gebouw. Eind jaren zeventig werden daar een aantal seniorenwoningen gebouwd. Onlangs is de toegangspoort tot het terrein weer in ere hersteld.

Yvonne de Boer-Ravestein

Huis te Gendt na de Tweede Wereldoorlog met oorlogsschade.

Films uut de ouwe deus

Verslag filmavond café De Klok op 17 en 18 april 2013

Op woensdagavond 17 april vertrokken we om 19.00 uur vanaf Villa Ganita om de beamer en het scherm op te bouwen in de zaal bij café De Klok. Door de kring was besloten om dit jaar twee avonden film te vertonen, omdat vorige keren de zaal eigenlijk te vol, oftewel bomvol was. Spannend, want het kan natuurlijk zo zijn dat de zaal de ene avond vol en de andere avond bijna leeg is. We hadden ons voor niets zorgen gemaakt want de avonden waren met ca. tachtig op de woensdag en een kleine honderd mensen op de donderdag heel goed bezet. Een tip die we de vorige keer kregen om het scherm aan de andere kant van de zaal te plaatsen, vanwege de dode hoek in de zaal, is goed bevallen. De twee dvd's die door Yvonne de Boer gemonteerd zijn uit diverse oude filmpjes, gaven weer een gevarieerd beeld, deze keer vooral uit de jaren negentig. Van Sinterklaas, Kersenfeest en St. Jozef tot aan zwembad Walburg en hilarische beelden

Met plezier luisterden we weer naar de instemmende geluiden in de zaal, het gelach in de leuke situaties en de namen bij bekende personen, de sfeer van zo'n avond.

Willem Rasing vroeg op deze avonden ook om de medewerking van de leden om wat meer te weten te komen over de vele bijnamen die mensen vroeger om een of andere reden kregen. De bijnaam en/of het verhaal erachter is ook belangrijk voor de historische kring om vast te leggen zodat deze verhalen niet verloren gaan. Willem zei er wel bij dat als het om 'scheldnamen' gaat bij eventuele publicatie altijd eerst met naasten contact opgenomen wordt of dit wel mag. De bijnamen geven in verhalen ook de sfeer weer, zoals die vroeger in Gendt was.

De kring kijkt weer terug op twee geslaagde avonden waarbij we het publiek leuke herinneringen uit de Gendtse geschiedenis lieten herbe-

Bij de onthulling van de molensteen in de Molenwijk deelden Wim Otemann (links) en Willem Rasing in bakkerskledij kleine broodjes uit.

uit de Molenwijk. Verder niet te vergeten de toneelvereniging ONA; jammer dat zij ons niet meer met zulke leuke scènes vermaken.

leven en daar doen we het toch met zijn allen voor.

Ria Schouten-de Haan

Bevrijdingsmonument

Op 27 april jl., ruim op tijd voor de navolgende Dodenherdenking en Bevrijdingsdag werd het vernieuwde bevrijdingsmonument onthuld in aanwezigheid van oud-Indiëgangers. De reconstructie ging niet helemaal zonder slag of stoot (zie foto hiernaast) maar het resultaat mag er wezen en lijkt weer op het monument zoals dat in 1950 door samenwerking van beeldhouwer Ed van Teeseling en architect Charles Estourgie verrees.

Een kwart eeuw triathlon in Gendt

Op zondag 30 juni organiseert de Stichting Duursport Gendt (SDG) tijdens het kersenfeest de vijftiengste kwart triathlon. Dat betekent dat dit evenement in 1989 voor het eerst plaatsvond. Op de jaarlijkse tentoonstelling van de historische kring heeft Henk Klaassen een paar panelen verzorgd met foto's van deze bijzondere sportgebeurtenis. Dit artikel dient als achtergrond bij de expositie en geeft een korte geschiedenis van die vijftiengste jaar. Het gaat vooral over de organisatorische kant van de triathlon; hoe is die ontstaan, wat moet er geregeld worden bij een sportgebeurtenis waaraan (dit jaar) 180 atleten drie disciplines – 1 km zwemmen, 41,5 km fietsen en 10 km hardlopen – afwerken, met welke moeilijkheden, of zoals dat tegenwoordig heet: uitdagingen, hebben organisatoren en vrijwilligers te maken gehad en hoe beleven atleten en Gendtenaren deze sportieve prestaties. Het gaat nauwelijks over het wedstrijdverloop en de uitslagen van de triathlon. Die uitslagen zijn vanaf het beginjaar te vinden op de website van de SDG (www.duursportgendt.nl), uitgesplitst in de plaats in de einduitslag, de afzonderlijke tijden op de drie onderdelen en de totaal tijd. Daarom noem ik in het vervolg van het verhaal maar weinig atleten bij naam. Ik wijk al meteen af van dat plan en kom met drie namen: Geert Aalbers uit Angeren, Erik Elbers uit Gendt en Dick Ross uit Elst. Dit trio heeft aan alle voorgaande wedstrijden deelgenomen en zij verschijnen voor de vijftiengste keer aan de start.

Kersenfeest 1989

In 1989 organiseerde de Bataven het kersenfeest. Jeugdbestuursvoorzitter Nol Teunissen vond dat

er iets sportiefs georganiseerd moest worden. Maar geen voetbaltoernooi; dat had de Bataven al vaak genoeg bij de hand gehad. Al brainstormend – en met een schuin oog kijkend naar Bemmelen – kwam het organisatiecomité uit bij een (kwart) triathlon. Samen met Willy Evers, Batavenman, maar ook lid van zwemclub Thetis, werden mensen benaderd om mee te werken aan de organisatie. Drie verschillende sporten op één dag vlotjes laten verlopen is geen sinecure, al

Triathlon Gendt is georganiseerd door een commissie, bestaande uit Cor Linsen, John Leensen, Nol Teunissen, Jos de Vries, Stef Tittse, Hans van Moerkerk, René Wiltink en Willy Evers. Samen met zo'n 150 vrijwilligers dragen zij zorg voor de goede gang van zaken op deze dag.

COMMISSIE TRIATHLON GENDT			
Wedstrijdleider		Technische zaken	
Geert Schreijer	422081	Marc Janssen	06-44985404
Inschrijvingen / Tijdwaarneming		John Joosten	424771
Martijn Gijsbers	038-2302994	Kevin Kersten	423331
Financiële zaken		Hans Leenders	424100
Pieter Wegh	425134	Mark Leenders	421969
Zwemmen		Speaker	
Willy Evers	423751	Alwin van de Laak	425656
Gerus Cornelissen	424235	Willy Evers (motor)	
Fietsen		Verzorging	
Sjaak Meeuwen	06-49748715	E.H.B.O. afdeling Gendt	
Lopen			
René Derksen	424612		

Stukjes uit de programmaboekjes van 1989 en 2012 met de leden van het organisatiecomité. Deze namen symboliseren de in totaal 34 leden die het comité in 25 jaar heeft gehad.

was het doel 'een supergezellige prestatie neer te zetten'. Ook dan moet alles tot in de puntjes verzorgd zijn. Willy Evers verwoordde dat in *De Gelderlander* van zaterdag 24 juni 1989: 'We streven er eerlijk gezegd een beetje naar om er een leuk familie-evenement van te maken.' De organisatie is dit uitgangspunt tot de dag van vandaag trouw gebleven. Hoewel de prestatie van geen enkele deelnemer gebagatelliseerd mag worden, staat in bijna elk jaarlijks programma-

boekje te lezen dat Gendt vooral een recreatieve triathlon is. In deze visie paste ook de opmerking van Nol Teunissen toen hij bij café De Klok stond: *‘Hier moet het gebeuren.’* Daarmee bedoelde hij dat er een duidelijke link moest zijn met de braderie. De triathlon moest de braderie daadwerkelijk passeren. De oplossing daarvoor is de door de lopers gevreesde dertig meter lange loopbrug geworden. Stef Tittse, Cor Linssen, Henk van Moerkerk en René Wiltink stapten naar Joop Rensen en in onderling overleg werd besloten tot deze spectaculaire oplossing. De eerste uitvoering heeft zeventien jaar dienst gedaan; in 2006 gebruikten de lopers voor het eerst een nieuw exemplaar.

De nieuwe loopbrug.

Organisatie

In 1989 lag het initiatief voor de triathlon bij de Bataven; zij waren dat jaar de organisatoren van het kersenfeest. Omdat de organisatie van dat (in oorsprong) oogstfeest rouleert en de voetbalclub het niet als haar taak zag zo'n groot evenement ieder jaar te dragen, werd de Stichting Duursport Gendt opgericht. Dat had ook het voordeel dat deze rechtspersoon praktische zaken zoals het afsluiten van contracten en verzekeringen kon regelen en organisatoren niet persoonlijk aansprakelijk gesteld konden worden voor calamiteiten. Bovendien ging de SDG dienen als paraplu voor andere activiteiten; naast de triathlon werden in de loop der jaren de survivalrun, de polderloop, de nieuwjaarsduik en de (eenmalig) herstelde wielerronde onder auspiciën van de stichting georganiseerd. Joop van Diggelen nam het voorzitterschap van zowel de SDG (tot 2010) en de werkgroep triathlon (tot 2008) op zich.

Zwemmen

De eerste afstand, 1 km zwemmen werd en wordt afgewerkt in zwembad Walburgen. De zwimmers leggen twee rondjes af om aan de 1000 meter te komen. Het uitzetten van het parcours had de eerste jaren nogal wat voeten in de aarde, beter gezegd roeiboten in het water. Met een lijn van vijftientig meter die gebruikt werden om het waterpoloveld uit te leggen en twee roeiboten zette de organisatie de baan uit. Omdat de roeiboten niet precies op de plaats bleven liggen, was de afstand niet altijd helemaal correct. Willy Evers, niet zonder enige overdrijving: *‘Er werden in sommige jaren tijden gemaakt, waarmee je makkelijk Olympisch kampioen had kunnen worden.’* Later werd gebruik gemaakt van professionele meetapparatuur. De afstand werd gemeten tussen een aantal skippyballen, die vastgemaakt waren aan afgezonken betonklokken. Met een kanonschot schoot de kersenkoningin de zwimmers het water in, een traditie die in 2013 nog voortleeft. De start werd via een mobiele telefoon, een apparaat waarvoor we nu de weinig vleiene naam ‘koelkast’ hebben, doorgegeven naar de jurywagen bij het gemeentehuis waar de grote klok werd ingedrukt.

De tijdwaarneming van het hele evenement was in handen van Joop van Diggelen. Hij had voor zijn laptop een *Basic*-bestand geschreven (later gebruikte hij Excel) waarin de tijden en deelnemersnummers van de atleten op de afzonderlijke onderdelen genoteerd werden. Een schaduwadministratie die vrijwilligers met de hand bijhiel, moest in noodgevallen uitkomst bieden. Zij noteerden geen tijden, maar wel de volgorde waarmee de deelnemers een onderdeel beëindigden. In 1996 bleek dat echt nodig te zijn. Tijdens de finish haperde de computer ruim een half uur en met behulp van de handmatig bijgehouden lijsten was voor een dertigtal sporters de tijd bij benadering vast te stellen. Joop: *‘In een aantal gevallen moesten we de mensen thuis bellen met de vraag of ze nog wisten welk nummer voor hen over de finish gekomen was.’*

Dit jaar dragen de atleten voor het eerst een chip die de tijden registreert.

Fietsen

De eerste jaren liep het fietsparcours nog helemaal door de polder. De atleten stapten op Walburgen op de fiets – soms nog een sportieve fiets

die gebruikt werd voor het woon-werkverkeer – en reden via de Nijmeegsestraat en de Markt naar de Waaldijk, richting camping. Dan de polder in, langs de Zandberg, de dijk op en via de Poelwijklaan weer naar de Nijmeegsestraat. En dat vier keer.

In de eerste jaren was het wegdek op de dijk vanwege de dijkverzwaring zo slecht dat vrijdag en zaterdag de gaten opgevuld moesten worden. Wegenbouwbedrijf Heyting draaide in de molen aan het Looveer een beetje extra asfalt en transportbedrijf Goris uit Doornenburg bracht dat naar Gendt waar vrijwilligers aan het werk gingen om de gaten dicht te maken. Toen het eerste

nadeel dat de toeschouwers de renners ‘maar’ drie keer zien passeren. Door met het keerpunt op de Waaldijk op de grens van Gendt en Haalderen te schuiven, kan precies de vereiste 41,5 km gehaald worden. Voordeel is dat het aantal deelnemers uitgebreid kon worden naar 180. Het reglement schrijft namelijk voor dat een renner moet kunnen beschikken over 50 m weg. Dit betekent niet dat de renners verplicht zijn om 50 m uit elkaar te koersen. Er is sprake van (het verboden) stayeren wanneer een renner *voortdurend minder dan 10 m achter een voorganger rijdt*. Wie stayert krijgt een *stop and go*-straf. Dat houdt in dat de overtreder stil moet staan met

Anita v.d. Hijden op het fietsparcours in 2011.

stuk weg in de polder na een paar jaar te slecht bleek, verlegde de organisatie in 1992 het parcours. Vanaf de Markt op de dijk gekomen sloegen de wielrenners rechtsaf en namen daarna de afslag naar de Zandberg om bij de steenfabriek te keren. Via het Galgendaal kwamen ze weer in de Nijmeegsestraat.

In 2011 was er weer een verandering in het parcours. Net als in 1992 bleek een slecht wegdek de boosdoener. Ditmaal betrof het de weg van de dijk naar de Zandberg. Als alternatief voor de polder koos de organisatie voor een traject door Hulhuizen. Dat heeft als prettige bijkomstigheid dat daar meer publiek staat dan in de polder. Het nieuwe rondje is ongeveer 13 km; dat heeft als

beide
voeten op
de grond
en dan
weer mag
vertrek-
ken. Daar
kunnen
renners
heel crea-
tief mee
omgaan.
Willy
Evers:
*‘Ze knij-
pen even
in de rem-
men zodat
de snel-
heid nog
zo’n 30
km is,*

raken even met beide voeten het wegdek aan en maken onmiddellijk weer vaart.’ Bij zijn weten is er nooit iemand voor dit ‘vergriep’ gediskwalificeerd. *‘Zeker als een vader en een zoon even naast elkaar reden waarbij de één de ander moed insprak, wordt er natuurlijk niet moeilijk gedaan. Dat hoort nu eenmaal bij het karakter van onze triathlon.’* Strenger is de controle bij het wisselen van fietsen naar lopen in het parc fermé bij Villa Ganita. Daar wordt erop toegezien dat een vriendje of een familielid geen helpende hand toesteekt bij het wisselen van kleding en schoeisel of voor verfrissingen zorgt.

Lopen

Het laatste onderdeel van de wedstrijd gaat door de kom van Gendt. Vanaf *Villa Ganita* gaan de

lopers via de Baron van Gendtlaan en het Thorbeckeplein richting Vleumingen. Daar nemen ze de Schoolstraat en gaan ze door de Burchtgraafstraat en Torenlaan terug naar de Markt en Nij-

Drie atleten: John Elbers, Bram v.d. Bergh en Maarten Peters.

meegsestraat. De toeschouwer kunnen de lopers vier keer zien passeren. Verkeerstechnische redenen waren in 1997 de reden om o.a. Margrietstraat, Hendrik Braamstraat en Raalt uit het parcours te halen.

Het meest spectaculair in dit rondje is natuurlijk de loopbrug over de Dorpstraat. Daar lopen de atleten letterlijk over de hoofden van het publiek. Voor de lopers is het een echte kuitenbijter, maar ook gevaarlijk bij regen. Bij nat weer schuifelden veel vermoeide lopers over de brug. In 1996 regende het zo hard dat het organisatiecomité besloot om de brug uit het parcours te halen. Dranghekken moesten de lopers ruimte geven bij het passeren van de Dorpstraat. Een jaar later is er zelfs even over gedacht om de wedstrijd te staken. Dat was toen tijdens het fietsen een onweersbui losbrak en de bliksem insloeg in een boom bij de Zandberg op het moment dat Herman van Driel daar voorbij reed. Toen *speaker* Sjaak Campschreur melding maakte van een op handen zijnde staking, maakte Piet Wegh, tot 2008 de financiële man van de triathlon, een einde aan alle onduidelijkheid: *'The show must go on!'*

Ernstige ongelukken zijn er in de voorbije vierentwintig jaar niet geweest. De twaalf EHBO'ers – waarvan Rieky Gerritsen-Derksen en Ben Wannet vanaf het begin onafgebroken *acte de*

présence gegeven hebben – hoefden geen ernstige gevallen te behandelen. Dat wil niet zeggen dat ze met de armen over elkaar kunnen blijven zitten: het verzorgen van schaafwonden die het gevolg zijn van valpartijen, het verstrekken van bouillon en een banaantje bij deelnemers met de hongerklop, water geven aan uitgedroogde sporters en het masseren van onwillige spieren zorgen voor voldoende werk voor de leden van EHBO-vereniging Gannita. Slechts één keer moest er een ambulance aan te pas komen om een extreem uitgeputte deelnemer naar het ziekenhuis te brengen. Ben Wannet heeft zijn auto een keer als ziekenwagen moeten gebruiken om Leen Spies naar Tiel te brengen. Leen had een splinternieuwe carbonfiets aangeschaft. Voor het begin van de wedstrijd wilde hij, met de fiets, zijn loopspullen even in het *parc fermé* leggen. Hij kon zijn voeten niet zo snel uit de nieuwe *toe-clips* krijgen, waardoor hij viel en zijn been brak.

De EHBO'ers waarover hierboven gesproken wordt, staan model voor al die vrijwilligers die de triathlon mogelijk maken. Het zijn er in die kwart eeuw honderden geweest. Wie het draaiboek ter hand neemt, ziet hoeveel tientallen mensen nodig zijn om van zo'n groot evenement een succes te maken. Dat geldt ook voor personen, bedrijven en instellingen die deze sportgebeurtenis sponsoren. In 1995 vroeg de voorzitter van Harmonie St. Caecilia, die het kersenfeest dat jaar organiseerde, of een en ander nog betaalbaar was.

Jeugdtriathlon

Acht keer, van 1989 tot 1997, maakte de jeugdtriathlon deel uit van het evenement. De jonge atleten – zij moesten tussen de 10 en 16 jaar oud zijn – startten om 10.00 uur om 250 m te zwemmen, 9 km te fietsen en 2,4 km hard te lopen. De animo onder de jeugd was heel behoorlijk. In 1994 hadden zich 57 jeugdigen ingeschreven. (Ter vergelijking: het aantal volwassenen was dat jaar 122.) De twee jaren daarna liep de belangstelling terug, zeker onder de Gendtse jongeren. Er bleken in die jaren relatief veel jeugdigen uit Nijmegen en Cuijk mee te doen. Dat kwam omdat twee Gendtse sportleraren hun leerlingen opjutten om zich te meten met Betuwse knapen.

Van Gendtse kant was die competitie niet minder. Meedoen aan de jeugdtriathlon was nooit slecht voor het gymnastiekpunt op je rapport! In 1992 moest de jeugd op zaterdag in actie ko-

beetje geholpen. Commissieleden, die vonden dat het aantal deelnemers niet onder de honderd mocht dalen, gaven een (ver) familielid of vage kennis op, die wel op de inschrijffijst verscheen,

De kersenkoningin en hofdames lopen in 2008 een stukje mee.

men. Het verhaal gaat dat het parochiebestuur had laten weten dat de aanmoedigingen aan de jeugdige atleten de dienst stoorden.

Deelnemers

Bij de organisatie van de eerste triathlon werd dankbaar gebruik gemaakt van de kennis van de Bemmelse triathlonorganisatie die al een aantal jaren ervaring had. Zo kwam het eerste draaiboek daar vandaan. Uiteraard was er enige rivali-

maar niet in het Gendtse zwembad. En zo bekende Joop van Diggelen dat hij een paar familieleden op de deelnemerslijst had gezet om Alie Hendriks uit Doornenburg startnummer 100 te kunnen geven (dat zij uit gewoonrecht min of meer als haar eigendom beschouwde).

In de tabel staat het aantal mannen en vrouwen dat in een bepaald jaar de eindstreep gehaald heeft, niet het aantal dat ingeschreven heeft. De inschrijffijsten staan wel in de programmaboek-

Aantal gefinishte deelnemers (mannen en vrouwen)							
1989	87	1995	80	2001	75	2007	136
1990	95	1996	91	2002	98	2008	139
1991	110	1997	95	2003	110	2009	130
1992	117	1998	122	2004	119	2010	144
1993	105	1999	110	2005	114	2011	168
1994	109	2000	99	2006	127	2012	165

teit: welke triathlon trekt de meeste deelnemers? Gendt heeft in die tijd de waarheid soms een

jes, maar heel vaak konden liefhebbers zich op de wedstrijddag nog opgeven wanneer het maxi-

mum aantal deelnemers (150 tot het jaar 2010, daarna 180) niet was gehaald.

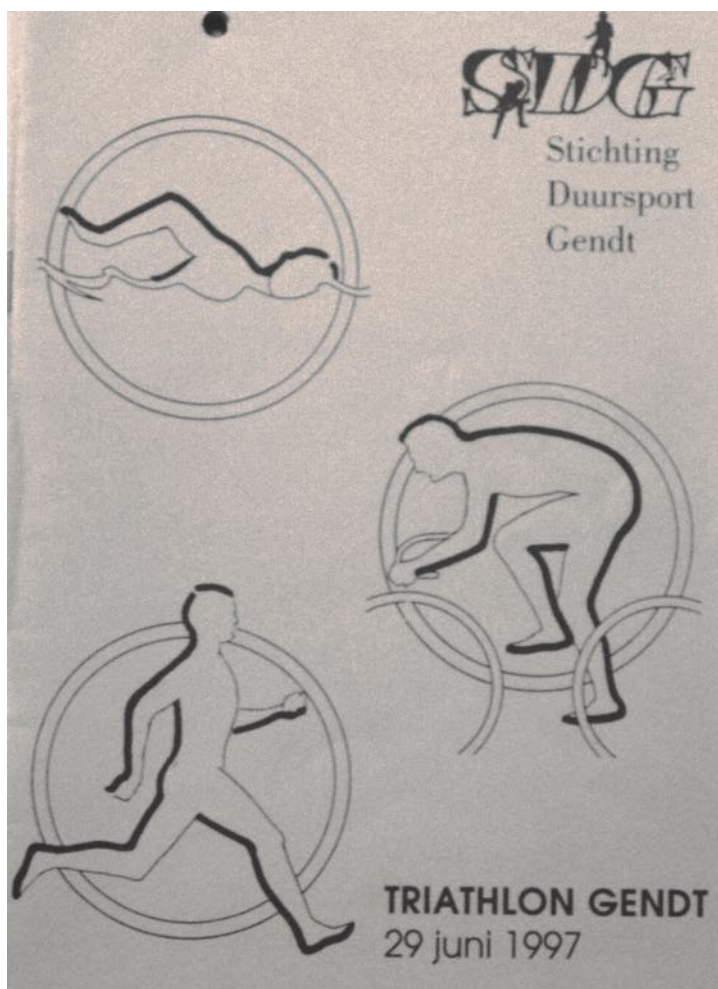
Natuurlijk zegt de vorige tabel niet alles; (lang) niet alle atleten halen de eindstreep. In 1998 haalde de organisatie voor het eerst het toen geldende maximale aantal deelnemers van 150 en finishten er 122. Een jaar later waren er maar drie uitvallers. Sponsors probeerden door middel van premies de animo voor deelname te verhogen. Omdat het hemd nader is dan de rok, waren die (geld)prijzen vooral bestemd voor deelnemers uit Gendt. Dat deed Rudy Schreijer in 1998 verzuchten dat hij te vroeg naar Doornenburg verhuisd was. De premies waren soms zo hoog, tot wel f 500,-, dat je beter eerste Gendtenaar kon worden dan winnaar van de wedstrijd.

Speedy Gonzales en Menno Bemaco

Het verslag over de triathlon in *De Gelderlander* van 25 juni 2002 had als kop: *'Ben Bluyssen is 'Zwitsers' in Gendt de baas.'* Was er plotseling sprake van een grote internationale deelname? Nee, en het vervolg van het artikel maakt dat duidelijk. *'In het eeuwige gevecht van de Gendtse triathlon tegen de nationale bond, is gisteren een nieuw hoofdstuk geschreven. Het hoofdstuk krijgt de titel 'De Zwitsers'. Een aantal regionale cracks onder aanvoering van de Gendtenaar Erik Elbers zegde de Nederlandse Triathlon Bond vaarwel en deed in Gendt op een Zwitserse licentie mee.'*

In de klapper met documentatie van Joop van Diggelen zit een dik pakket correspondentie met de bond, de NTB. Tientallen brieven, faxen en mails zijn tussen Gendt en het bondsbureau in Nieuwegein gewisseld. Het begint met een uitgebreide brief van de SDG, waarin de kern staat van de controverse met de NTB, die tot 2008 duurde. In de brief betreurt de Gendtse organisatie het dat deelnemers aan de wedstrijd van 1993 die NTB-lid waren, f 100,- boete gekregen hebben. Daarna legt de SDG uitgebreid uit wat het doel is van hun triathlon. Gendt is een recreatieve wedstrijd, vooral bedoeld voor sporters uit de regio. Ongeveer 80% van de deelnemers komt uit Gendt en de directe omgeving. Gendt heeft geen behoefte aan 'kanjers'. Toeschouwers komen hun huis uit

voor de buurman of het buurmeisje dat meedoet en de vele vrijwilligers zetten zich in voor een lokaal organisatiecomité. Gendt heeft geen behoefte aan vreemde juryleden; de wedstrijden zijn altijd sportief verlopen. Gendt heeft bewezen de zaakjes prima in orde te hebben; vele deelnemers hebben mondeling en schriftelijk laten weten veel waardering te hebben voor het organiserende comité. *'Hoewel niet aangesloten bij de NTB, maken we positieve reclame voor de bond. Wij maken mensen warm voor de triathlonsport en dat leidt mogelijk tot lidmaatschap van de bond. Leg ons niets in de weg en geef bondsleden dispensatie.'* De NTB wilde er aanvankelijk niet aan, maar na een paar jaar touwtrekken, kwamen SDG en NTB in 1997 overeen dat de Gendtse bijdrage f 250,- zou zijn. Dat was een gunstig resultaat, want eerder vroeg de bond f 750,-. Nu ging de organisatie niet geheel vrijuit. Zo stuurde zij pas, na herhaaldelijk aandringen uit Nieuwegein, in november 1997 de

Programmaboekje uit 1997 met de logo's van de drie onderdelen.

deelnemerslijst van de triathlon van dat jaar naar het bondsbureau, het jaar waarin de bond juist zo 'coulant' geweest was.

Ondergronds bleef het smeulen. In juni 1998 kreeg de SDG bericht dat er voor Gendt een wedstrijdleider en een consul aangewezen waren. *'Ze zijn van harte welkom, maar ze hebben niks te zeggen en hun adviezen zien wij als vrijblijvend'*, was het antwoord. En toen een medewerker van de bond zei, dat hij niets wist van de afspraken uit 1994, werd Gendt weer een 'wilde' triathlon. NTB-leden die toch in Gendt wilden starten, schreven zich in onder schuilnamen als Menno Bemaco en Speedy Gonzales. Sommige atleten startten op een Zwitserse licentie.

In 2003 zocht de NTB contact met Gendt en werden nieuwe afspraken gemaakt. De belangrijkste daarvan was dat Gendt niet meer dan ca. € 225,- hoefde te betalen. Mondeling werd overeengekomen dat de SDG het statutair bepaalde bedrag zou betalen, maar dat de bond dat 'terugsubsidieerde' tot die € 225,-. Zo'n afspraak is linke soep, zeker als een bestuurslid in een interview in *De Gelderlander* wat onvoorzichtige uitspraken doet. Die kwamen via een Nijmeegse bondsbestuurder terecht in het landelijke triathlonblad. *'Wij wilden wel lid worden van de bond, maar dan op onze voorwaarden. Het heeft vijftien jaar geduurd voor de bond inzag dat er met Gendtenaren niet te sollen valt'* en *'De bond heeft intussen gezien dat de organisatoren hun zaakjes best in orde hebben'*. Hier zullen verenigingen uit Den Haag en Groningen over glimlachen, maar *'Gendt hoeft bijvoorbeeld niet een deel van het inschrijfgeld aan de bond af te staan en kan zelf de juryleden aanwijzen'* maakten medewerkers op het bondsbureau niet blij.

Diplomatiek gemanoeuvrere heeft de relatie tussen Gendt en de bond sinds 2008 in rustiger vaarwater gebracht.

Een kwart eeuw

Zondag 30 juni wordt de vijftiende triathlon gehouden. Deze is helemaal vol (er is een wachtlijst) met als extraatje een trio-triathlon: een team bestaande uit een zwemmer, een fietser en een loper maken samen de 52,5 km vol. En nu op naar het volgende jubileum.

Deze bijdrage over de triathlon is geschreven met behulp van gesprekken met Willy Evers en Joop van Diggelen, van wie ook de gegevens over de relatie met de NTB zijn, en van krantenknipsels en program-maboekjes van Ger Stokman en de SDG.

Geert Visser

Oorlog over het Gelders Eiland

Het boek *Oorlog over het Gelders Eiland* uit 1995 van Ben Janssen wordt heruitgegeven door de Heemkundekring Rijnwaarden. Het verschijnt in oktober van dit jaar. De prijs zal € 22,50 excl. verzendkosten zijn. Mocht u dit boek willen bestellen, dan kan dit via info@heemkundekringrijnwaarden.nl of Maria Snip, Postbus 8, 6916 ZG TOLKAMER.

Martelwerktuigjes?

In de vorige Ganita mare vroegen we de lezers wat dit voor haakjes waren. We kregen er diverse reacties op. Het was, zoals bijv. gesuggereerd werd, geen apparaat om een korset aan te trekken, maar Diny van Zagten en dhr. Rensen hadden de juiste oplossing. Het zijn haakjes waar je de schoenen mee kon sluiten.

Het waren vaak kinderschoenen met een riempje met een gaatje. Dat riempje liep over de wreef. Door dat gat ging het haakje naar het knooppje opzij en dan kon je dat er gemakkelijk doorhalen en zat de schoen vast! Een uitermate handig hulpmiddel. Ze waren vroeger zo dom nog niet.

Aanwinsten

Ontvangen van:

Omroep Gelderland, dvd Kroeg te Koop, De Klok

Harry Boerstal, 7 foto's

Mevr. Joosten-Meijer, 5 foto's van huisartsen

Emile Smit, wapen van Gendt in klei gebakken

Jos Kuijer, film Loohof

H.K. Huessen, boek Huissen 100 jaar geleden in foto's

Esther Gerritsen, 2 boeken, *Dorst* (roman) en *Ik ben vaak heel kort dom* (verzameling columns)

Wim Otemann, boek *Een stukje Verleden*, familiechroniek

Ellie Engelen, cd de Zonnebloem

Ruud Vos, speculaasplank

Onbekende, bidprentjes

Arnold Tillemans, Kath. Illustratie 1930, Fotoboek *Tunnel Pannerdensch kanaal 2000-2001*, natuurkundeboek door G. Vernooij, foto ± 1933, foto oude kath. kerk

Mevr. Roelofsen, kopie bidprentjes en rouwbrieven

Jan van Moerkerk, bidprentjes

A. Opgenoort, Angeren (oud-Gendtenaar) via Chris v. Asperen, schoolrapporten in schoolboekje 1938-1946

Wim Evers, veel bidprentjes

Derk Prins, film De Betuwe van net na de oorlog

Jan Hendriks, boekje Ned. R.K. Steenfabriekarbeidersbond St. Stephanus

Fam. Booltink, allerlei verzekeringspapieren en documentatie wederopbouw

Mevr. Lippmann-Rouw, 15 bidprentjes

Ger Stokman, krantenknipsels triathlon

Louise Helder-Helmich, fotoboek en krantenknipsels Gendtse delegatie op bezoek bij Soestdijk 1948

Arnold Tillemans, Imova handwerkboekje, oude Margriet en knipsels *Terug in de tijd*.

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:

Mevr. T.C.M. Mazen

Mevr. M. Kroonen

Mevr. R. de Geest

Dhr. J. Kocken

Mevr. N. Nissen

Mevr. F.M. Lippmann-Rouw, Huissen

Dhr. H.G.J. Cornelissen

Mevr. M. Peters

Dhr. H.V.M. Verhoeven

Dhr. R. Braam, Nijmegen

Mevr. J. v.d. Water

Mevr. H. Berns-Polman

Inmiddels hebben we 729 leden!!!

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van ons lid:

Mevr. J.M. Stokman-Leensen,

weduwe van Thé Stokman

Geboren 1923

Overleden op 24 mei 2013

Wij willen de verwanten en vrienden ons medeleven betuigen en sterkte wensen met het verwerken van hun verlies.

Bezoek Soestdijk met koningin Juliana, omringd door leden van de fam. Hoogveld. Links van Juliana burgemeester Helmich van Huissen en rechts burgemeester Van der Meulen van Gendt.

Cadeautip

Ons nieuwe boek *Gendt tussen Kraaijenbosch en Knienepol* kost € 22,50. Het is verkrijgbaar bij de boekhandel en bij de Historische Kring Gende, Villa Ganita, Nijmeegsestraat 19 te Gendt. Het is trouwens een prachtig cadeau voor ieder die in Gendt woont of gewoon heeft bij een verjaardag of vaderdag etc.

Kijk eens vaker op onze website. Wij zetten er steeds nieuwe foto's op en vernieuwen oude artikelen.

Wij zijn trouwens in juli en augustus met vakantie, maar wel via e-mail en telefoon bereikbaar.

Colofon:

e-mail: info@historischekringgente.nl

website

www.historischekringgente.nl

Webmaster: Aad Hendriks

Redactie Ganita mare:

Yvonne de Boer-Ravestein (eindredactie)

Mia Gerrits-Bouwman

Henk Klaassen

Geert Visser

Onze redactie is te bereiken via bovenstaand e-mail adres, maar ook op de in de kolom hiernaast genoemde adressen en telefoonnummers

Huisvesting: in 'Villa Ganita'

Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:

Hist. Kring Gende te Gendt

bank 1164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUUK Gendt

ISSN: 1878-7908

Bestuur Historische Kring Gende

Voorzitter: **Geert Visser,**
Kard. de Jongstraat 2, 6687 LG ANGEREN,
tel. 026 3256718

Secretaris: **Yvonne de Boer,**
Waterwolf 31, 6681 TH BEMMEL,
tel. 0481 422400

Penningmeester: **Geert Witjes,**
De Haspel 9, 6691 PP GENDT,
tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: **Riet Berends-Peters,**
Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH GENDT,
tel. 0481 422471

Genealogie: **Mia Gerrits-Bouwman,**
Steenakker 11, 6691 DM GENDT,
tel. 0481 423543

Geografie: **Gerard Janssen,**
Nijverheidsweg 15, 6691 EZ GENDT,
tel. 0481 431324

Presentaties: **Henk Klaassen,**
v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT GENDT,
tel. 0481 424253

Inventarisatie en genealogische achtergrondverhalen: **Willem Rasing**
Bernhardstraat 22, 6691 ZM GENDT,
tel. 0481-424546

Jaarprogramma: **Ria Schouten-de Haan,**
't Hof 10, 6691 HK GENDT,
tel. 0481-422781

Abonnement (zonder of met *Terugblik*)

Het lidmaatschap van onze kring is € 15,— en incl. het jaar- en themaboek *Terugblik* € 22,—. *Terugblik* verschijnt in 2013 zelfs in kleur en er wordt uit de reserves geput om dit voor elkaar te krijgen. Dit jaar blijft de prijs van *Terugblik* hetzelfde, omdat vier verenigingen veel weerstand hadden tegen een prijsverhoging. U krijgt nog te horen hoe het volgend jaar verder gaat met *Terugblik*. Dit jaar kunt u in ieder geval daarin rond het thema De Betuwe in Kunst volop genieten van kleurige schilderijen, sculpturen en artiesten. O.a. Henk Klaassen verhaalt over de beeldhouwer Ed van Teeseling, Yvonne de Boer over de afbeeldingen van het kasteel van Gendt en Geert Visser over zuster Jesualda. Dit zijn de Gendtsse bijdragen erin.

Welkom op de maandagavond vanaf 20.00 uur en op de woensdagmorgen vanaf 9.30 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie

Bjent zei: A'j mar hee goed wit dâ d'n ene paus nie d'n a-ndere is!